...ОММУНИЗМ" КОЛХОЗ ТАРИЛГАДАА БЭЛЭН!

...Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин „Коммунизм" колхоз энэ жэлдэ гүрэндөө 40 мянган центнер таряа худалдаха социалис ...уялга абаад, хабарайнгаа тарилгада бэлэн болонхой. Ажахы бүхэн „Коммунизм" колхозойхидһоо жэшээ абагты.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 72 (10133) | 1963 оной мартын 26, вторник | Сэн 2 мүнгэн

...ын ехэ—үрэһэнһөө

...эхэ ургаса ...үдые байгуулга ...ай ажахы гэзшэ ...олошоруулан, ...нэрэг болоно». (Н. С. Хрущев).

...энсо шэнжэтэй. ...долоон жэлэй ...еэр Краснодарай ...бинска үйлэдбэ... хүдэлмэрилэгшэд ...гаргаба. Эдэнэр ...элбэг ехээр абаха ...йнгоо хүдөө ажа... хилэгшэдтэ ханда... ноябриин Пле... ...үдые бэелүүлэн, ...жэшээгээр манай ...колхознигууд, совхо... ...шэд эдеэ хоолой ...р абаха социалис ...на.

...таряалангые улам ...энсо анхарал хан... ...ю жэлдэ ороохото ...яга 100 мянган ...тэхөөр хараалаа... ...ар республикын ...озуудай хүдэлмэ... 100 мянган тонно ...ээ худалдаха уял... ...дүүргэхын, мүн ...зүйл ехээр аба... ...ой ажалшад шар... ...на.

...үйлэдбэриин үн... ...газар таряалан... ...болгохын, баян ...да үрэһэнэй ажа... ...эрхилжэ һураха ...(сортовой) үрэ... ...н ургаса абта... ...Гол үндэһэн энэ ...ехээр хандуулдаг ...ь үрэ дүншье ...гшатай байдаг ...ар тодоруулаг... ...ов нэгэ иимэ ба...

...эбэриин управле... ...оз (Тарбагатай) ...лдэг ажахы юм. ...6 мянга шахуу ...нэй 4 мянгаад ...ургамал тариг... ...маршье жэлдэ ...шалтай. Энээ... ...ралтайб? Урга... ...ухаанай ехэ— ...зоной хэлсэдэг... ...ой мэргэжэлтэд, ...бүхы гэшүүдынь ...ай заабари бо... ...шадамараар хэ... ...лэй дүй дүршэл ...тойгоор нэбтэ... колхозой агроном... ...Харитоновна ...түрүү үзэл бодол... ...атай, хэрэг ажа... ...мэтээр мэдэдэг ...олон жэлэй тур... ...байхадаа энэ ...ажахые жэшээтэ ...шадаһан байна. ...(тэрэ тоодо олон ...) таряа, гол түлэб ...туршажа, агро... ...лхозойнгоо эрхэ ...арамжатай «Оно... ...шэниисэ илга... ...Энэнь манай рес... ...болгогдоһон, бүхы ...гамал байһанаа ха...

...(сортовой) үрэһэ ...түлөө бүри хабар, ...эхилээд эндэхид ...гуримтай. Тарил... ...газар элдүүрилхэ ...ын бэшэ бэшэ ...рин нангинаар са...

...ын һүүлээр та... ...д», сэбэрлэһэнэй ...алынь шалгаад ...юм. «Амаруулха» ...э бүрилдэдэг гэжэ ...хэлэдэг байна. ...ын таряан хабар ...байдаг. Үбэлэй ...ойро хүрэхэнь ...ээ, хүйтэндэ даа... ...ургаха шадалынь ...бүгэдэнь эндэхи ...юрнуудай зайла... ...онхой. Бүхы дээ...

рээ хүрэнгынь таряан сортовой болонги. Колхозой 1-дэхи отделенидэ элитнэ үрэһөөр тарилга хэдэг болоһоор хэдэн жэл болобо. Эгээл энэл даа, Тарбагатайн «Маяк» колхозойхидой үндэр баян ургаса абадаг «нюусань». Тиин иимэ хэшээл оролдолго гаргадаг газарта хододоо һайн ургаса абтадагынь гайхалтай аал? Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэнэр ороһото ургамалай гектар бүриһөө (4 мянга шахуу га) дунда зэргээр 16 центнер ургаса хуряагаа. Тус колхозой 1-дэхи отделениин таряашад бүришье ехэ ургаса абаа. Зарим участогай га бүриһөө 30—32 центнер шэниисэ абтаһан байна. Эдэ бүгэдын ашаар тус колхоз гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ һэн.

Илгагдамал (сортовой) шэниисэ гүрэндэ худалдаһанайнгаа түлөө колхоз үшөө нэмэжэ мүнгэ абадаг юм. Таряа талхан ехээр ургахадаа, мүн мал ажалдашье һайн. энэ һалбариие улам хүгжөөхэ хэрэгтэ түлхисэ болодог ха юм. Тус колхозой гурбадахи отделениин Бурнашево һууриндахи һү һаалиин фермын туйлаһан амжалта тухай мэдээсэлнүүдые дууланабди. Эндэхи һаалишад хоёрхон һарын турша соо һү һааха 1-дэхи кварталайнгаа түсэб дүүргэһэн тухай элидхээ. Тэрэшэлэн колхоз гүрэндэ һү худалдаха 1-дэхи кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргээ юм .Энэмнай зүн дэгээн ерэһэн амжалта бэшэ байһаниинь ойлгосотой. Малай эдихэ хоол тэжээлэй элбэг байһанай, эндэхи һаалишадай хэшээл оролдолгын аша үрэ мүн. Тиин энэ колхозой ажахы бүхыдөө түгэс һайн гэгдэнэгүй. Мал ажалһаа ашаг шэмэ үшөөл багаар абтана. Одоол мүнөө һү, мяхан, үндэгэн болон бусад зүйл ехээр абтажа эхилхэнь бэзэ гэжэ найдахаар.

Үндэр баян ургаса абаха хэрэгтэ үрэһэнэй ажахын ямар ехэ удха шанартай байһые агроном Копыловагай дүй дүршэл гэршэлэн харуулна. Хабарай тарилгын газаа орошоод байхада үрэһэнэйнгөө таряа хүсэд бэлэн болгоодүй, унжагайрһаар, нобшорһоор байһан ажахынууд үшөөл олон гээд шалгалтын дүнгүүд харуулна. Жэшээнь, Хэжэнгын совхоздо үрэһэнэй ажахы хэрэгсээгдэдэггүй, үрэһэ сэбэрлэхэ, хааха, хадагалха мэтын юрын заабари сахигдадаггүй. Эндэхид эрхим шанартай, илгагдамал (сортовой) үрэһэтэй болохые оролдодоггүй. Ургаха шадалаа буураһашан үрэһөөр тарилга хэхэдэнь ургасаншье муу байдаг ха юм. Мүнөөшье эндэ хүрэнгын ехэ таряан сэбэрлэгдээгүй, тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байһаар. Ехэ тарилга хэдэг тус совхоз энэ шухала асуудалда ехэ һаналаа табидаггүй. Совхозой муу ургаса абадаг шалтагаануудай нэгэн энэл юм. Мүн Хяагтыншье аймагай ажахынуудта иимэрхүү дутагдалнууд тохёолдоһоор зандаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэр республика доторoo эгээл бага ургаса абаа бшуу. Бүхы талаараа агротехникын эрилтэдэ хүрэхэгүй хүрэнгөөр тарилга хэхэдэнь хаанаһаа ехэ ургаса абтахаб даа. Эдэ бүгэдэ хадаа газар таряалангые муугаар эрхилһэнэй гэршэ мүн болоно. Үрэһэнэй ажахыда хайхардаггүй, баян ургасын түлөө бодотоор тэмсэдэггүй хүтэлбэрилэгшэдһөө, агрономуудһаа шанга эрилтэ табихаар саг ерээ.

Газар таряалангые хүгжэнги, ашаг олзо ехэтэй һалбари болгохын тулада нэн түрүүн үрэһэнэй ажахые үндэр хэмжээндэ табиха, агрономическа эрдэмэй, түрүүшүүлэй дүй дүршэлэй туйлалтануудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ шухала. Габьяата агроном Копылова мэтээр үрэһэнэй ажахые эрхилхэ арга боломжо колхоз, совхоз бүхэндэ бии. Энээндэ гансал оролдолго хэрэгтэй. «Тэнгэриин заяагаал һаа, ургаса гараха юм бэзэ» гээд зарим нүхэд хэлэдэг юм. Теэд энэмнай гээгдэнги бодолтоной баримта мүн. Иимэрхүү гээгдэнги һанал бодолтой эрид шууд тэмсэхэ, түрүү онол арга нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри ореодсотойгоор ябуулха гээшэ партийна хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй, мэргэжэлтэ бүхэнэй үдэр бүриин хэрэг болохо зэргэтэй.

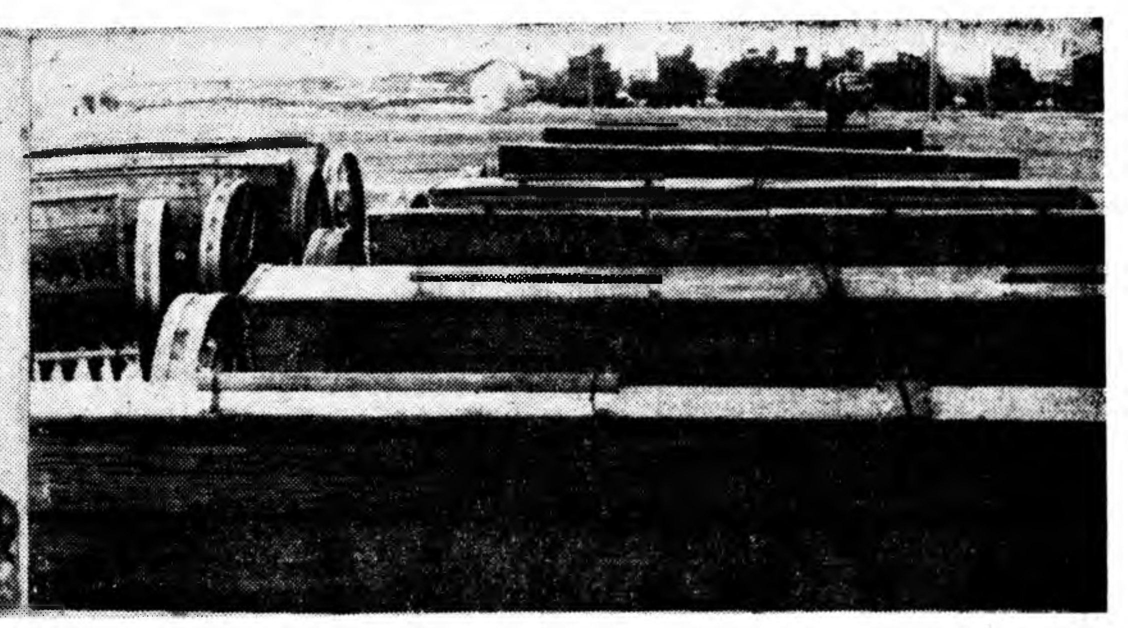

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозой механизаторнууд хүдөө ажахые хүгжөөхэ бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, трактор болон тарилгын бусад машинануудые заһабарилжа дүүргээ. Зураг дээрэ: бэлэн болоһон трактор, сеялкэнүүд жэрылдэнэ. Б. ЖАМБАЛОВАЙ фотонууд.

Механизаторнууд хүдэлмэри тухайгаа зүбшэнэ

I АЛДУУГАА ДАБТАХАГҮЙ

Таряа тарихынь таряад, гектар бүриһөө 4—5 центнер гэхэ гү, үгышье һаа 6—7 центнер ороохо суглуулжа абаха гээшэ багал даа. Иигэжэ ажаллабал, хэгдэһэн бүхы хүдэлмэриин гаргаша харюулагдахагүй ха юм. Яаһадааб гэхэдэ, газар хахалхаһаа эхилээд, таряа хуряалгын дүүрэтэр ямар ехэ ажал хэгдэхэ байнаб, үшөө тариһан үрэһэ хүрэнгээ (зарим полинуудта га бүриин 2 центнер хүрэтэр шэниисэ таригдадаг) тоололсоходо, тэрээхэн арбаад хүрэхэгүй центнер ургасамнай гаргашалагдаһан мүнгэ зөөриин хахадшье хубиие бусаажа үгэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй.

Эгээл иимэ ушар нютагтамнай үзэгдэнэ гэжэ Зэдын «Мир» колхозой нэгэдэхи отделениин механизаторнууд, бүхы ажалшад суглаан дээрээ хөөрэлдэбэ. Хабарай тарилгын ойротоод байһан энэ хаһада эндэхид дутуу дунданууд тухайгаа һайса хэлсэһэн байха юм.

Ороохо таряанай бирагүй ургаса абтадагай шалтагаан юуб гэхэдэ, тон түрүүн ажалынь мууса эмхидхэгдэнэ. Илангаяа хабарай тарилга муугаар үнгэргэгдэһэн байгаа. Зарим трактористнууд газараа гүнзэгыгөөр хахалха гэдэггүй, ажалдаа хайхарамжагүйгөөр хандадаг байһан. Тэрэнһээ байтагай нилээд ехэ газарта тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй үрэһэ хүрэнгэ таригдаа. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлэй ургасаһаа дээдэ-бургалтайнхид хүсэд хүрэхөөр үрэһэ хүрэнгэ хаажа абаагүй, мүнөө болоходо ондоо тээпээ асаржа тарилга хэхээ байна.

Урданайнгаа алдууе дабтахагүй, ороохо таряанай баян ургаса ургуулха зорилгоор эндэхи механизаторнууд шухала асуудалнуудые зүбшэжэ, тодорхой хэмжээ-ябуулга хараалба. Мүнөө жэлдэ таряалангай газар зүбөөр хубаарилагдажа, үрэжэлтэй ургамалнууд горитойгоор таригдахань. Хэрбээ нёдондо тус отделениинхид 700 гаран гектарта шэниисэ тариһан байбал, тэрэнээ 1200 га хүрэтэрнь үргэдхэхэ юм. Тиихэдэ 100 гектарта ешмээн, 65 га газарта гэршүүхэ таригдаха. Мүн кукуруза болон силослэхээр сабшагдаха бусад ургамалнууд ехээр таригдажа, ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлдэгдэжэ абтаха болоно.

Энэ хабар механизаторнуудай хэхэ ажал зүгөөргүй ехэ. Тракторно-таряан ажалай бригадын хэхэ бүхы хүдэлмэриие зөөлэн хахалалга дээрэ гаргажа үзэбэл, хамта 7 мянган гектар болоно. Эртын ороохото ургамалнууд бүхыдөө хэрээһэлүүлэн таригдаха юм.

Хабарай хүдэлмэридэ ябаха техникэ, зэмсэгүүд бэлдэгдэнхэй. Полинууд дээрэ «ДТ-54» түхэлэй 6 трактор, 4 «Беларусь», 9 сеялкэ, 7 плуг ажаллаха. Гэхэтэй хамта хүдэлмэриин эхилэмсээр трактористнууд ажалаа үдэр, һүнигүй эмхидхэхээр хараална. Машина, зэмсэгүүдтэнь һуужа ажаллаха механизаторнууд бүридүүлэгдээ. Үнинэй ажаллажа байдаг дүршэлтэй трактористнуудшье олон. Нэрлэн хэлэбэл, тракторист нүхэд Д. Паисалов, Г. Будаев, Д. Цыдыпов, Б. Цыденов гэгшэд жэл бүри тарилгада ябалсажа, даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг юм. Тэдэнһээ гадна, олон хүнүүд өөһэдынгөө үүсхэлээр полевой хүдэлмэридэ ябалсаха гэжэ шиидэнхэй. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада мал ажал дээрэ хүдэлжэ байһан механизатернууд: Бажи Чойдоров, Бато-Мунко Тогтохоев гэгшэд хабарай тарилгада ябалсахань.

II КУКУРУЗАШАН—ПОСТЫН ГЭШҮҮН

Партийно-гүрэнэй хиналтын органуудта туһалха тусхай постнууд колхозой малай фермэ, бригадануудаар эмхидхэгдээ. Ажалай дутуу дундануудые саг үргэлжэ шалгажа, хэмжээ абажа байхын тулада шалгарһан нүхэд тэдэ постнуудта томилогдоһон байха юм.

Энээгүүр ябахадаа, колхозой түрүү кукурузашадай нэгэн—постын гэшүүн Ербандай Цырендашеевтай уулзажа хөөрэлдэбэбди.

— Байгша ондо звеномнай 330 гектар газарта кукуруза тариха юм. Газараа һайнаар бэлдэжэ, тарилгаяа хэхын тула горитой хүдэлмэри ябуулжа байнабди. Полиингоо «хатаниие» һайнаар ургуулжа, гектар бүриин 300 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряаха хүсэлтэйбди,—гэжэ Ербандай Доржиевич хөөрэнэ.

Нүхэр Цырендашеевай хэлэһэн үгэдэ этигэхээр. Нёдондо тэрэнэй даадаг звено баян ургаса туйлаһан байгаа. Бүхыдөө 300 гаран гектар полидо кукуруза таригдаһан, тэндэһээнь 3 мянга гаран тонно шэмэтэ силос бэлдэгдэжэ абтаһан байна бшуу. Түрүү кукурузашадай даадаг полинуудай зариманданьь кукуруза 1,5—2 метр хүрэтэр үндэрөөр ургаһан гэхэ гү, али гектар бүриин 500 центнер хүрэтэр ногоон эшэ набшаһа абтаһан юм. Тус звеногойхид урдань шэбхэжүүлэгдэһэн полинууд дээрэ нёдондо га бүриин үшөө 13 тонно наг шэбхэ зөөжэ тарааһан, тиигээд тарилгын урда тээ газараа уһалһан байна. Удаань май һарын 25-да «стерлинг» сортын үрэһөөр таригдаа. Зунай үедэ ургасань саг соогоо харууһалагдаһан.

Мүнөө жэлдэ кукурузаяа үндэрөөр ургуулхын тулада нүхэр Цырендашеевай хүтэлбэрилдэг звено ехэ хүдэлмэри хээ. Булаг гэжэ газартахи полинуудтань 1100 гаран тонно наг шэбхэ зөөгдэнхэй. Тиигэбэшье кукурузашадай хүдэлмэри өөһэдынь һанаашаар бүтэнэгүй. Юуб гэхэдэ, полинууд дээрэ һайрам тогтоогдоногүй, олонхи кукурузашад ондоо хүдэлмэридэ һамшаагдана. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд хабарай тарилгада бэлэдхэл тушаа хэмжээ абаха зэргэтэй.

Т-С. Гармаев,
«Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корр.

БҮХЫ ЮУМЭНЬ ЗАДАГАЙ

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн партийно-гүрэнэй хиналтын комитет колхоз, совхозуудай хабарайнгаа тарилгада али зэргээр бэлдэжэ байһыень шалгажа үзэбэ.

Энэ управлениин колхоз, совхоз бүридэ шалгалтын тусхай комиссинууд эмхидхэгдээ юм. Жэшээнь, Ехэ-Куналейн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо гурбан комисси бии. 5 хүнһөө бүридэһэн 1-дэхи комиссинь хүдөө ажахын техникээр, механизаторнуудаар, тоһодолгын болон түлишын материалнуудаар, хэрэглэгдэхэ частьнуудаар хабарай тарилгын үедэ али зэргэ хангагданхай байһыень шалгаа. Энэ комиссиие партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха бүлгэмэй гэшүүн—агроном Е. Я. Рыжакова толгойлно. Бүлгэмэй үшөө нэгэ гэшүүн П. И. Рымеревэй хүтэлбэри доро 2-дохи комиссинь үрэһэ хүрэнгын хэр бэлэн, ямар шанартай, али зэргээр хадагалагдажа байһыень мүн хаана, ямар газарта юунэй таригдаха байһыень шалгаа. 3-дахи комиссинь хабарай тарилгын түсэб, полиһоо поли ошохо маршрут, механизаторнуудай абаха түлбэри, хээрэ байха байрануудай бэлэн болоһые шалгаа.

Шалгалтын эдэ комиссинуудта бүхыдөө 15 хүн хабаадана. Комиссинуудай хүдэлмэриие үйлэдбэриин управлениин главна агроном А. Г. Назаров ударидана.

Иимэ комиссинууд «Маяк», «Восход», «Советская Россия» болон бусад ажахынуудта бии болгогдоод, хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй талаар ехэхэн дутуу дунданууд ажахынуудта үшөө бии байһаниинь шалгалтын үедэ элирүүлэгдэнэ.

Жэшээнь, Ехэ-Куналейн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо шэниисынгээ талмайе. 100 гектараар үргэдхэжэ, 4300 гектар болгобошье, тэрээндэ тариха үрэһөө хүсэд сэбэрлээдүй байба. Үшөө 1400 центнер шэниисэ сэбэрлэгдэхээр элирүүлэгдээ. Энээнээ мартын 25 болотор сэбэрлэжэ дүүргэхыень комисси дурадхаа. Тусхай сусек үгы һэн туладаа элдэб сортын хүрэнгэ муугаар хадагалагдажа байгаа. Тиимэһээ энэ дутуугаа дары усадхахыень дурадхагдаа.

Мартын 1-һээ апрелиин 1 болотор газар таряалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ һара Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлени соносхоһон байгаа. Мүнөө март һара түгэсэхэ болобошье, энэ колхозой поли дээрэ нэгэшье тонно наг шэбхэ гаргагдаадүй.

Трактор болон хүдөө ажахын бусад машинанууд муугаар, шанаргүйгөөр заһагдана. Заһагдаһан зарим тракторнуудаар 3-дахи һараа үмсын түлеэ шэрэжэ байнхай. Энэ ажалда ДТ-54 түхэлэй 10-аад трактор хабаадана. Энээниие дары хорихо шухала. Заһагдаһаншье тракторнуудынь олон дутагдалнуудтай. 8 тракторта рамашье үгы, нэгэ тракторта коленчатэ вал хэрэгтэй. 24 сеялкэһээ оройдоол 16-ниинь заһагданхай. Бусадтань хүрэнгын гоожохо хэрэгсэл, бусад частьнууд дуталдана. Плугуудынь нэгэшье предплужниггүй. Борной болон катогууд үшөө заһагдаадүй.

Мүн колхозой правлени болон бригадануудта хабарай тарилгын ажалай түсэб, полиһоо поли ошохо маршрут зохёогдоодүй байһаар. Полевой станууд, вагончигууд, заһагданагүй, сэбэрлэгдэнэгүй.

Эдэ бүхы дутуу дундануудые усадхаха асуудал колхозой правлени, парткомой заседани дээрэ шэнжэлэн харагдаа. Шалгалтын комиссинуудай дурадхалаар хабарай тарилгада һайса бэлдэхын тула тодорхой шиидхэбэринүүд абтаа, мүн энэ ажалда һаад ушаруулһан хүнүүдтэ таараха зэмэ тохогдоо.

К. Пашин,
КПСС-эй Буряадай обкомой, БурАССР-эй Совминай партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй инспектор.

...СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...В. Д. Тюменцевые Буряадай ...Верховно Соведэй Президиумэй ...лэй грамотаар шагнаха тухай

...хүдөө ажахые ...габьяатай бай... ...60 наһа гүйсэ... ...дашарамдуулан, ...ветско-партийна һургуулиин багша нүхэр **Тюменцев** Василий Дмитриевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

...СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**

...СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Ч. ДОРЖИЕВ.**

...оведүүдэй

1963 оной мартын 22.

...үдэлэлгэтэй дашарамдуулан шаналал мэдүүлэгдэбэ

...рэ газарай хү... ...жалан, хүнүү... ...лтэй Индоне... ...периальна хо... ...фонтой даша... ...н зүрхэнһөө ...ожо байһанаа ...Л. И. Брежнев ...лээ. Индонезиин республикын президент, премьер-министр д-р Сукарнын нэрэ дээрэ телеграмма эльгээжэ, газарай хүдэлһэнһөө уламжалан хохидоһон гэр бүлэнэртэ шаналал мэдүүлхыень тэдэнэр гуйһан байна.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ороной кинематографиин хүгжэлтые бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо зорилгоор, Кинематографиин талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй союзно-республиканска гүрэнэй комитедые байгуулаад, кинематографиин талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй мэдэлдэ үгтэхэ организацинууд болон предприятинуудые гоёолон баталхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Кинематографиин талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр—СССР-эй Министрээр нүхэр **Романов** Алексей Владимировичые томилоо.

ТЕЛЕФОН-ТЕЛЕГРАФ-РАДИО
ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛНҮҮД
ТЕЛЕФОН-ТЕЛЕГРАФ-РАДИО

Р. Я. Малиновский Индонези орохоёо мордобо

МОСКВА, мартын 23. (ТАСС). Индонезиин Республикын оборонын болон национальна аюулгүй байдалай асуудалнуудай талаар нэгэдэхи министрэй орлогшо, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник генерал А. Х. Насутионой уряалаар, СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновский һамгантаяа Джакарта орохоёо мүнөөдэр Москваһаа мордобо.

Индонезидэ аяншалһанайнгаа һүүлээр Р. Я. Малиновский, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Бирманска Союзай оборонын министр генерал Не Винэй уряалаар Бирмэ хүрэхэ юм.

Советскэ проектнүүдээр

МОСКВА, мартын 23. (ТАСС). Африка түбиин гурбан орон—Гвиней, Сомали, Гана—СССР-эй туһаламжаар өөрынгөө загаһанай индустриие байгуулна.

Загаһа буйлуулдаг предприятинуудай хэдэн олон проектнүүдые совет инженернүүд Африкада зорюулан зохёогоо гээд Загаһанай ажахын талаар СССР-эй Госпланай дэргэдэхи гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсээ.

Конакрида (Гвиней) 300 тонныи багтаасатай холодильник баригдажа байнхай. Установкануудайнь нэгэн ороной ажахын олон һалбаринуудта шухала хэрэгтэй болодог мүльһэ хүргэжэ гаргаха юм.

Сомалиин Бербера город шадар бариха гэжэ шиидхэгдэһэн завод жэл бүри зургаа миллион баанха тунец загаһанай консервэ буйлуулан гаргажа шадаха. Тус заводой бүхы цехүүд советскэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха юм. Тунец гэжэ томо загаһа буйлуулха зарим машинанууд энэ заводто зорюулагдан, СССР-тэ зорюута ухаалан зохёогдохо юм.

Тема гэжэ портдо Ганадахи загаһа буйлуулдаг эгээн томонууд бүлэг предприятинуудые барилга ойрын һарануудта эхилхэ байна. Эдэ предприятинууд ондоо оронуудһаа загаһа худалдажа абалгые нилээд хороохо арга Африкын залуу республикада олгохо байна. Консервын завод сүүдхын турша соо сардинаар 60 мянган баанха консервэ гаргахаар хараалагданхай. Нүгөөдэ заводтонь загаһан сонгоогдодог байха. Загаһанай зүйлнүүдые буйлуулха багашаг цех барихаар мүн лэ хараалагдана.

Ганын захилаар СССР-тэ баригдажа байһан загаһа барилгын траулернууд комбинадта хэрэглэгдэхэ загаһа бариха юм.

Партийна ажабайдал

Хуушанайнгаа янзаар

Россин Федерациин колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениинүүдэй начальнигуудай, партийна комитедүүдэй секретарьнарай зүблөөн дээрэ Н. С. Хрущев үгэ хэлэхэдээ:

«Үйлэдбэриин управлениинүүд, партийна комитедүүд хайшан гэжэ хүдэлмэрилхэ ёһотойб? Бидэнэй шэнэдхэн хубилгаһан ажалай ушар удхань ямар бэ?» гэһэн асуудал табяад, тэрээндээ иимэ харюу үгэнэ: «Үйлэдбэриин управлениинүүд юрэнхы удхатай заабаринуудые үгэхэ ёһогүй. Тиимэ заабари үгэхэ гэжэ тогтоогдоо бэшэ юм. Тэдэнэй уялгань юуб гэхэдэ, үйлэдбэрее эмхидхэн, экономикоёо дэбжээхэдэнь колхоз, совхозуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ ябадал болоно» гэһэн тодорхой, тон зүб заабари үгэнэ.

Харюусалгатай энэ уялгаяа манай үйлэдбэриин управлени, тэрэнэй парткомой хүдэлмэрилэгшэд дүүргэжэ, колхоз, совхозуудта тодорхой туһаламжа үзүүлнэ гү гэһэн асуудалда тогтохо дуран хүрэнэ.

Минии һанахада, управлениин, тэрэнэй парткомой хүдэлмэрилэгшэд дүүрэн хүсэндөө хүдэлжэ шаданагүй гэхэ гү, али хуушанайнгаа гуримда орошохоёо һанана гээшэ аа гү гэжэ һананам. Шэнэ ажалдаа дүршөөдүйһөө юм гү? Жэшээнь, управлениин, парткомой түлөөлэгшэд: инспектор-эмхидхэлшэ Замбалаев, партийно-эмхидхэлшэ Цыбикжапов гэгшэд манай совхоздо ерээ һэн. Нүхэр Замбалаев нэгэ хэдэн үдэр совхозтой танилсажа байтараа, дээдэ һургуулида шалгалта барихаяа ябашоо. Харин орондонь хэниешье эльгээгүй. Тиихэдэ партийно-эмхидхэлшэ Цыбикжапов түрүүшын үдэрһөө яһала һайнаар хүдэлжэ захалаа. Манда ерэ ерэһээр лэ фермэ, отарануудта гаража, хонон үнжэн байжа, малшадай ажалтай, дутуу дунданууднайнь танилсажа ороо. Зангинай фермэдэ ерээд, поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэрине эрид һайжаруулаа. Мүн һү һаалишье дээшэлээ. Алтанын бригадада ерээд, һаалишадай хүдэлмэриин үдэртэй танилсахадань олон дутуу дунданууд ушарба. Үдэртөө хоёр дахин (үглөөгүүр 8, үдэшэнь 4 часта) һаадаг байгаа. Ажалаа ямараар эмхидхэбэлнай һү һаали дээшэлхэб гэжэ һаалишадтай зүбшэжэ үзөөд, гурба дахин һаадаг болгоо. Мүн нютагай үбгэд, хүгшэдтэй хөөрэлдөөд, һүниндөө ээлжээгээр фермэдэ ерэжэ, үнеэд кукурузаяа хэр һайнаар эдинэб, бэе бэеэ мүргэнэгүй гү гэжэ хаража байхыень дурадхаа. Тэрэ дурадхалые пенсионернүүд дэмжээ. Иимэ эмхидхэл хэһэнэйнь ашаар фермэдэ һү һаали сүүдхэдэ 100-гаад гаран килограммаар дээшэлээ. Теэд энэ нүхэрнай 2 һара тухай хүдэлөөд лэ, Бэшүүр ябашоо. Юундэ ябаһыень мэдэнэгүйбди. Дуулахадамнай, ондоо ажалда орохонь гэлсэхэ юм.

Гэхэ зуура, управлениин, парткомой бусад хүдэлмэрилэгшэд, тусхай мэргэжэлтэд манда тон үсөөн ябана, ябахадаашье, мүртэй туһаламжа үзүүлнэгүй. Управлениин начальник Н. Хороших хоёр һарын туршада манайда ерээгүй. Сэхыень хэлэхэдэ, Суулгын совхоз хаанаб гэһэн харгы мэдэхэгүй. Соёл сурталай талаар партийна комитедэй секретариин орлогшо А. Баженов управлениин эмхидхэгдэһэнһээ хойшо һунгалтын асуудалаар нэгэ дахин ерээд лэ, бэшэ харагдахаяа болишоо. Хүтэлбэрилэгшэд манаар ходо ябажа байха һэн гэнэ бэшэбди. Харин хайшан гээд хүдэлхэб, үйлэдбэрине байра дээрэнь яажаударидахаб, эмхидхэхэб, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ ямар туһаламжа үзүүлхэб гэжэ өөһэдынгөө хүдэлмэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ түсэб, заабари үгэхэеэ яанаб. Хаа-яа ябаа болоходоо зоноор уулзажа хөөрэлдэнэгүй, элидхэл хэнэгүй. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада райкомой, тиигээд парткомой, мүн обкомой зүгһөө нэгэшье лекци абаагүйбди. Харин тиихэдэ советско-партийна һургуулиин директор Сергей Дмитриевич Кузичев энэ жэлдэ хоёр лекци эльгээгээ. Мүн социалис мүрысөөнэй дүн согсолһон, харуулан ойлгуулха бюллетень жэлэй эхинһээ хойшо гаранагүй. Ажахы бүхэн хоорондоо мүрысэдэг. Теэд хэнэйнгээ ямараар хүдэлжэ байһые мэдэхын аргагүй. Парткомой соёл сурталай таһагай хүдэлмэрилэгшэд һара бүри элдэб мэдээ эрижэл байдаг. Тэдэнииe үгөөд лэ байдагбди. Тэдэмнай хэзээ бюллетень боложо гараха юм. Бү мэдэе.

Пропагандистнар, агитаторнуудай семинар урдань бологшо бэлэй. Харин энээгээр һүүлэй үедэ юуншье хэгдэнэгүй, мартагдашоо.

Управлениин, тэрэнэй парткомой хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд Н. С. Хрущевой үгэтэй танилсаад байхадаа, дээрэ дурсагдаһан зарим тэды алдуугаа усадхаха, үйлэдбэритэй нягта барисаатай болохо бэзэ гэжэ найдагдана.

И. КРУПЕННИКОВ,
Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Суулгын совхозой парткомой секретарь.

УЛАН НЮТАГАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой эгээл эрхим һаалишан Дарима Бояновна Эрдынеева тухай бүхы уланайхид һайн мэдэхэ. Тэрэ хадаа 13 жэлэй турша дотор һаалишанаар хүдэлхэ зуураа, жэлһээ жэлдэ эрхим һайн үрэ дүнгүүдые түйладаг юм. Жэшээнь, 1962 ондо һү һаалгаар жэлэйнгээ түсэбые 107 процент дүүргээ һэн. Мүнөө январь, февраль һарануудай даалгабарине мүн лэ үлүүлэн гүйсэдхөө. Гадна, 6-7 жэлэй турша дотор удаалуулан бүхы үнеэдээ, тугалнуудаа тобир тарганаар ондо оруулжа байна.

Тэрэшэлэн үнинэй механизатор Далай Ринчинович Раднаевые дурдангүй яажа болохоб. Тэрэ хадаа нёдондо жэл хэды ган гасуур байбашье, 725 гектар талмай дээрэһээ гектар бүриин 9 центнер шэниисэ хуряажа абаа бэлэй. Мүн Уланай байгаалиин эрхэ байдалда горох болон бобы анха түрүүшынхеэ тарижа, муу бэшэ ургаса түйлажа шадаа һэн. Мүнөө нүхэр Раднаевай бригадынхид хабарай тарилгада эршэмтэйгээр бэлэдхэнэ: бүхы тракторнуудаа заһабарилжа дүүргэнхэй, мүн хүдөө ажахын машинануудые эдэ үдэрнүүдтэ заһабарилжа дууһахань.

Мүн дурсагдаһан колхозой хонишон Цыренжэд Чойропова үнгэрһэн жэл гансаараа 150 хурьгадые нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлээ. Тэрэшэлэн мүнөө жэлэй түл абалгые ехэ эмхитэйгээр үнгэргэжэ, бусад нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна.

Дурсагдаһан нүхэд нютагай Соведүүдтэ депутадуудаар һунгагдаад, улам оролдосотой шударгыгаар ажаллажа байнхай.

Г. Бадмаев,
Уланай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Эрхим хонишоной амжалта

Оролдосотой хүдэлмэреэрээ «Улаан-Оронго» колхоздоо алдаршаһан коммунист Дашы-Дугар Бимбаевые мэдэхэгүй хүн республика дотор үгы шахуу. Тэрэ хэдэн жэлдэ хонин ажал дээрэ ажаллаха зуураа, жэл бүри һайн үрэ дүн түйлажа, колхозойнгоо баялиг — хонин һүрэг улам олошоруулжа байдаг.

Мүн энэ жэлдэ нүхэр Бимбаев абаһан социалис уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө шууд тэмсэнэ. Мүнөө тэрэнэй бригадынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байнхай.

— Хони, хурьгадаймнайшье хүшэ шадалынь һураггүй һайн. Тиихэдэ хонин бүриһөө хурьга абажа, 3,5 килограмм торголиг нарин ноохо заатагүй хайшалха зорилготойбди. Урдаа табиһан уялга, зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэл байхабди,— гээд Оронгын эрхим хонишон омогтойгоор мэдүүлнэ.

Республика дотор 520 мянга гаран хурьгад түл[жэжэ] дэжэ байна. Энэ колхоз, совхозуудай ехэ баялиг

Нүхэд хонишод! Бүхы хүсэ, мэргэжэл шадабаряа гаргажа, түл… бүрин бүтэнөөр томо болгое.

Түрхэл нуурай захада, холын бэлшээридэ үбэлжэһэн түлгэнүүдые Нарһатын совхозой хүтэлбэрилэгшэд шалгажа үзөөд, һаяар зунай бэлшээридэ нүүлгэхэ гэжэ шиидээ. Эндэ хонишон Ц. Будажапова түлгэнүүдээ оролдосотойгоор адуулжа гараа. Зураг дээрэ: түлгэнүүд бэлшэжэ ябана.

А. БОРИСОВАЙ фото.

Ажахын тоосоон тухай хэдэн ажаглалта

ҺАЙШААЛТАЙ ЖЭШЭЭНҮҮДЭИ ХАЖУУГААР...

Газараа зүбөөр, эзэн ёһоор эдлэжэ, хүдөө ажахын продукци шадаал һаа гаргаша багатайгаар абаха, бүхы юумэндэ алмалта арьбалалта хэхын тула колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин һалбаринуудые ажахын тоосоондо оруулна гээшэ.

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада Хориин үйлэдбэриин управлениин колхозууд, совхозууд хонишодойнгоо бригадануудые томодхожо, ажахын тоосоондо оруулаад хүдэлжэ байна. Энэ шэнэ, түрүү аргын али тухай ашаг үрэтэй байһаниие харуулхын тула хонишодой бригадануудай үнгэрһэн жэлэй ажалай зарим дүн согсолжо үзээбди.

Управлени дотор бүхыдөө хонишодой 82 бригада ажахын тоосоондо ороод байнхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэр хамта 73.630 хурьга түлжүүлжэ, бүхы абтаһан ноохоной 95,5 процентые хайшалаа. Мүн тус бригаданууд өөһэдынгөө хүсөөр 202.410 центнер үбһэ, 55.230 центнер зелёнко сабшажа абаад, 1566 тонно силос дараа. Хонишодой ажахын тоосоондо ороһон бригаданууд совхозуудай хонин ажалһаа ороһон бүхы олзо доходой 36,4 процентые оруулаа юм. Хэжэнгын, Анаагай, Үдын совхозуудай ажахын тоосоондо ороһон бригадануудай хонишод бүришье ехэ олзо доход оруулаа.

Гансахан энээн дээрэһээ харахада, хонишодой бригадануудые ажахын тоосоондо оруулхада, алишье талаараа ашагтай байһаниинь элирнэ. Илангаяа тэдэнэр малдаа өөһэдын хүсөөр үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, хямда сэнтэй мяха, ноохо ехээр абана ха юм. Жэшээ болгон, Анаагай совхозой бэрхэ хонишон Далай Гончиковой даадаг бригадынхидай ажал харуулая. Эндэхид нёдондо 2840 центнер үбһэ абаха түсэбтэй аад, бүхыдөө өөһэдын хүсөөр 4014 центнер эрхим шанартай үбһэ сабшажа һүрилөө һэн. Бригадын хонишод сабшалангаа хорёолжо, һайса шэбхэжүүлэн үтэгжүүлээд, оролдосотойгоор уһалжа, эхэнхи газарһаа гектарай 70 центнер үбһэ абаа.

Эрхим ажалаараа шалгарһан хонишодой бригаданууд Хэжэнгын совхоздошье олон. Суута хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Цэнгэ Буянтуевай ажахын тоосоото бригада хурьгадаа багаһаань зүбөөр харууһалан түлжүүлжэ, тэдэнэй 8—10 һаратайда тус бүриинь 35—38 килограмм татадаг болгоно. Тиимэ томо хурьгадые намар болотор һайнаар бэлшээн таргалуулаад, үбэлжүүлэнгүй гүрэндэ худалдана бшуу. Тиигэһэнэй ашаар нилээд ехэ үбһэ тэжээл, ажал, зөөришье алмагдана.

Дүршэлтэй хонишод: Шираб Жамсаранов, Даша Замбалаев (Анаагай совхоз), Федор Михайлов, Цыдып Норбоев (Чисаанын совхоз), Ринчин Доржиев (Үдын совхоз) болон бусадай бригаданууд баһал ехэ амжалта түйлаһан байна. Ажахын тоосоондо ороһон эдэ түрүү бригадануудай баян дүй дүршэлые хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, колхоз, совхоз бүхэндэ хямда сэнтэй мяха, ноохо элбэгээр абаха арга боломжо үшөөл хүсэд хэрэглэгдэжэ шадагданагүй. Ажахын тоосоое зүбөөр нэбтэрүүлжэ, хонишодой хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй дээрэһээ олонхи бригадануудай жэлэйнь дүн үшөөл һанаһанда хүрөөгүй. Жэшээлбэл, Хэжэнгын совхозой нүхэр Куприяновай бригадада нёдондо зуун эхэ хонин бүриһөө ойролоо 25 хурьган абтажа, 31 центнер ноохон түсэбһөө дутуу хайшалагдаа. Үбһэ тэжээлшье бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээгүй. Анаагай совхозой нүхэр Цырендоржиевай бригада 2150 эхэ хонидһоо миил 539 хурьга түлжүүлээ. Эндэ центнер ноохоной өөрынь үнэ 214 түхэригтэ болоо бшуу. Үдын совхозой хонишон нүхэр Кучумовай бригадада центнер ноохоной өөрынь үнэ аяар 376 түхэригтэ болоо юм.

Ажахын тоосоондо ороһон бригадануудай бултадаа адли һайнаар хүдэлөөгүйһөөнь боложо, управлениин ажахынуудтахи хонин һүрэгэй тоо толгой ойролоо 2,5 процентээр нэмээ. Тиин Ярууны, Исэнгын, Хэжэнгын совхозууд хонидойнгоо тооe үсөөрүүлээ. Тэрэшэлэн олонхи ажахынуудта ноохоной өөрынь үнэ хэтэрхы ехэ болоно.

Хонишодой бригадануудые ажахын тоосоондо оруулха үедөө зарим колхоз, совхозууд бригаданудаа дан ехээр томодхожо, тэндэ 5 мянга, мүн бүришье олон хони суглуулна. Тиимэ бригадануудай отарануудынь олон газар таруу байхадаа, ажалыень эмхидхэн хүтэлбэрилхэ бэрхэтэй болоно. Зарим газарта хонишодой ажалайнь түлөөһэншье таарамжагүйгөөр тодорхойлогдоһон байгаа. Жэшээлхэдэ, хонишод ажалайнгаа түлөөһэ тэгшээр хубаажа абахадаа, зуун эхэ хонин бүриһөө зуушье, 25—30-шье хурьга түлжүүлһэн хонишод тон адли түлөөһэ абана бшуу. Тиимэһээ оролдосотой һайнаар хүдэлһэн хүнүүдые урмашуулнагүй, тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлнэгүй. Энээнһээ уламжалан хонишод, хурьгашад ходол һэлгэжэ байдаг. Зарим бригадануудта хэрэгтэй, хэрэгшэгүй һаань, трактор заабол даалгаха гэжэ оролдодог ушар бии.

Саашадаа ажахын тоосоое зүбөөр нэбтэрүүлжэ, тэрэнэйнгээ ашаг үрэтэй байхын тула нэгэ хүндэ хэды хони даалгахаб, ажалайнь түлөөһэн ямараар үгтэхэб, хэды шэнээн гаргаша хэгдэхэб гэжэ уридшалан һайнаар бодомжолжо үзэхэ, тодорхойлхо шухала. Тэрэшэлэн бригадануудта тоо бүридхэл зүбөөр табижа, ажалыень саг үргэлжэ хинан шалгажа байха гурим тогтоохо ёһотой. Энээн тушаа үйлэдбэриин управлениин совет зохихо хүдэлмэри хэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. Урбазаев,

ЗУУ[Н] … ЗУУН Х…

Краснодарс…
Лабинска уп…
шадай үүсхэ…
торнай зэдэл…
нишод, гахай…
торнуудые аж…
рысөөндэ дүү…
түйлахыень з…
Оймороой сов…
нишон Гаври…
Падерин баһа…
мүрысөөндэ …
оролсожо, сош…
га абаа һэн.
—Хонин ажа…
нэй хүдэлэгдэ…
зуун эхэ хони…
хурьга абада…
100-һаа 100 …
шадаагүй һэм…
дэ һанаһанда…
ха гээд, хорм…
мни,—гэжэ нү…
дүүлһэн байна.
Хэлэһэн үгэ…
риһон хэрэгээ…
энэ отарынхи…
хүйтэн соогуу…
гүйгөөр, эршэ…
гаар хүдэлжэ…
барай хагсууд…
гадайнгаа хар…
дамар бэрхээр…
нишодой үнэн…
досотой һайн…
сороогүй. Ота…
хурьгад гэхэ г…
хонин бүриһөө…
нэгэшье гарза…
жүүлэгдэжэ …
үшөө хэдэн х…
Эндэхид нэн…
тобир тарган…
ень искусстве…
жүүлжэ, хурь…
рууһалан түлж…
иимэ амжалта…
— Бүхы …
хоролтогүйгөө…
тус бүриен…
граммда хур…
хонидоо хүсэ…
байлгаха, тус…
лограмм ноо…
хадаа, хоёрд…
дүүрэхэ,—гэж…
рин хөөрэнэ.
Эдэнэр зор…
хүрэхэ байха…
нишодой мүнө…
оролдосото аж…
зэлгэнь дэмы …

Кабанскын …
управлени…

Хонишон хэлэһэндээ

Хада гүбээ, тала дайдаяа бүрхөөмэ торголиг ноохотой хонин һүрэгөөрөө суурхадаг Зэдэ Борьёо нютагай хонишон, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпиловагай даадаг отарынхидай ажал тухай тобшохоноор хөөрэебди.

Энэ ажалша бэрхэ, даруу зохид зантай эхэнэр наһаар үшөө залуушье һаа, «Коммунизм» колхоздоо арба шахуу жэл хонин ажал дээрэ таһалгаряагүй хүдэлжэ ябана. Һүүлэй 3 жэлдэнь эхэ хонидые хаража, хурьга олоор түлжүүлдэгээрээ Зэдынгээ үйлэдбэриин управлени дотор суурханхай.

Гомбо-Цырен Гончиковна жэл бүхэндэ өөрынгөө гараар хонидые искусственна аргаар үрэжүүлдэг эрхим һайн дүй дүршэлтэй болоһон. Нёдондо үбһэ тэжээл хомортой, бэрхэтэйшэг жэл байгаашье һаань, бүхы хүсэд оролдолго, мэргэжэл шадабаряа гарган, зуун эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга түлжүүлжэ шадаһан байна.

Байгша ондо хонин һүрэгэйнгөө һураггүй нэмэжэ, ажалай хүндэхэн болоошье һаа, амжалтаяа улам арьбадхан, зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга заабол абаха, хонин бүриин 3,2 килограмм ноохо хайшалха уялга абанхай.

Отарынь 720 эхэ хонид февраль һарын 20-һоо олоороо хурьгалжа … сүүдхэ бүри … абтана. Үнгэрһ… хоног соо хам… тэй хурьгад г… гарза хоролто… доно. Бүхы … хүсэ шадалаар…

— Манай ху… Доржиева, До… пилова, Ханда… шэд тус туста… болоод, тэдэ… оролдосотойго… эдеэлүүлжэ, т… гэжэ нүхэр Ц… рэнэ.

Мүн хониш… Ц. Цыремпил… хурьгалаагүй … үдэртөө аду… асаржа хүх… эдеэлүүлдэг, … ниндөө ээлж… хурьга абалса… һан сабшалан… хэ гаргана.

— Энэ жэл… наар үтэгжүү… дэр баян ург… центнер үбһэ, … зелёнко сабш… ритой силос … хонидоо хүсэ… байлгажа, 22,7… һарибтар ноо… центнер мяха… готойбди, —… ремпилова мэ…

колхозо…

Продукциин өөрынь үные хямдаруулха

Үнгэрөөшэ жэл Кабанскын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар нилээд амжалта түйлаһан юм. Тарилгын талмайн хубаарил шэнээр харагдажа үзэгдөөд, үнэтэ ургамалнууд ехээр таригдаһан байна. Жэшээлхэдэ, шэниисэ урда жэлэйхиһээ 2 мянга гаран гектараар ехые, горох 1982 гектарта тариһан. Хабарайнгаа тарилга саг болзортонь, һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, ургасын хойноһоо һайн харууһа эмхидхэһэнэй ашаар муу бэшэ ургаса абаа.

Адуу малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ зарим тэды хэмжээнүүд абтажа, гүрэндэ мяха худалдалга 1961 онойхиһоо 10,2 процентээр, үндэгэн — 60,7 процентээр, ноохон — 3,2 процентээр дээшэлһэн байна. Зарим ажахынууд бүришье һайн амжалтануудые түйлаһан юм. Жэшээлхэдэ, Кабанскын совхоз гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 106,8 процент, Шэргинскэ совхоз 101,3 процент дүүргээ. Тиихэдэ Кабанскын совхоз 4,5 мянган центнер шубуунай мяха тушаагаа һэн. Управлениин ажахынууд үнгэрөөшэ жэлдэ муу бэшээр хүдэлжэ гараа гэжэ һанахаар. Тиигэбэшье, тэдэнэй ажал хүдэлмэри, жэлэйнь дүнгые нарибшалан хаража үзэбэл, тиимэшье һайн бэшэ байгаа. Юуб гэхэдэ, абаһан продукциинь өөрынь үнэ тон ехэ, бүхы совхозуудынь 941624 түхэриг гарзатайгаар жэлээ дүүргээ. Илангаяа Байгалай, Кабанскын болон Оймороой совхозуудта ехэ гарза хэгдэһэн байна. Эдэ ажахынууд гарзаһаа гаранагүй. Жэшээлхэдэ, Кабанскын совхоз һүүлэй гурбан жэлэй туршада гүрэндөө 624 мянган түхэриг, Оймороой совхоз — 501 мянган түхэриг үритэһэн байха.

Саашадаа ажахыгаа иимээр хүтэлбэрилжэ болохогүй гэжэ һаяхан Россин Федерациин колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениүүдэй начальнигуудай, партийна комитедүүдэй секретарьнарай зүблөөн дээрэ Н. С. Хрущев тэмдэглээ. Зорилго юуб гэхэдэ, ажахы бүхэн хүдөө ажахын продуктнуудые гаргаша багатайгаар абажа, өөрынь үные хямдаруулһанай ашаар олзо доход ехэтэй болохо уялгатай. Теэд ямар шалтагаанһаа Кабанскын үйлэдбэриин управлениин совхозууд жэл бүри гарза ехэтэйгээр хүдэлнэб.

ГАЗАР ТАРЯАЛАНГАА ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Газар гээшэ баялигай эхин гэжэ арад зон дэмы хэлсэдэггүй. Тиимэһээ тэрэниие зүбөөр эдлэхэ, хэрэглэхэ тон шухала. Энэ талаар хэмжээнүүд абтабашье, эсэстээ хүргэгдөөгүй байна. Эндэхи совхозууд ашаа үрэ багатай обёос, зелёнко болон бусад ургамалнуудые ехэхэн талмай дээрээ тариһаар. Нёдондо жэл обёос 4197 гектарта таригдаһан юм. Харин тиихэдэ тэндэхи байдалда үндэр ургаса үгэһэн горох 1982 гектар талмай эзэлээ. Кукуруза, саахарай свёкло, бобы үшөөл багахан талмай дээрэ таригдана. Нёдондо жэл саахарай свёкло миил 446 гектар талмайень эзэлһэн байна.

Тарилгын хүдэлмэри зарим ажахынуудта унжагайрна, шанар муутайгаар хэгдэнэ, поли дээрэ наг шэбхэ болон бэшэшье үтэгжүүлгэ багаар гаргагдана. Тарилгын харууһан агротехническэ эрилтын ёһоор хэгдэнэгүй. Илангаяа ургаса хуряалгын хүдэлмэри эмхигүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Эдэ бүгэдэнһөө боложо олохон ажахынь муу ургаса абана. Жэшээлхэдэ, Байгалай совхоз тарилгынгаа талмайн гектар бүриһөө 8,1 центнер ороохо таряа хуряажа абаа. Управлениин бүхы ажахынуудта 56210 центнер ороохо таряан түсэбөөр хараалһанһаа багаар абтаа. Сагай уларилай таатайшье байгаа һаа, тэндэхи колхоз, совхозууд тарилгынгаа талмайн гектар бүриһөө ойролоо 27,1 центнер хартаабха хуряагаа.

Тиигэжэ газараа зүбөөр хэрэглээгүйһөө, үндэр ургаса абаагүйһөө боложо, тарилгын талмайн гектар бүриһөөнь тон бага продукци абтана, продукциин өөрынь үнэ ехэ болоно. Жэшээлхэдэ, управлениин совхозуудай ороохо таряанай өөрынь үнэ гүрэндэ худалдагдаһан сэндэ орходоо хоёр дахин шахуу дээгүүр болоһон байна. Нэгэ центнер хартаабхын үнэ түсэбэй ёһоор 3 түхэриг 96 мүнгэтэ байха аад, үнэндөө 10 түхэриг 16 мүнгэтэ болоһон.

МАЛ АЖАЛЫНЬ ОЛЗО ЕХЭТЭИ БАЙХА ААД...

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдан абаха үнэ сэнгые дээшэлүүлхэ талаар шухала хэмжээнүүдые абаа. Тэрэнэй ашаар мүнөө мал ажал хаа хаанагүй ажахын олзо доход ехэтэй һалбари болохо ёһотой. Гэбэшье, Кабанскын үйлэдбэриин управлениин бүхы совхозууд мал ажалһаа олзо доход абаагүй, харин ехэхэн гарзада ороһон байна. Мяха, һү, ноохо, үндэгэнэй өөрынь үнэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа холо дээгүүр болошоо. Түсэбэй ёһоор эбэртэ бодо малай нэгэ центнер мяханда 63 түхэриг 50 мүнгэ, гахайн мяханда — 95 түхэриг 80 мүнгэ гаргаха байгаад, харин үнэндөө 73 түхэриг 75 мүнгэ, 122 түхэриг 67 мүнгэ гаргаһан байба. Нэгэ центнер һүндэ 12 түхэриг 53 мүнгэн гаргагдаха байгаад, 19 түхэриг 56 мүнгэн гаргагдаа.

Илангаяа Байгалай, Кабанскын болон Оймороой совхозууд гаргаша ехэтэйгээр продукци абаһан байна. Жэшээлхэдэ, Байгалай совхоз эбэртэ бодо малай нэгэ центнер мяханда 107,93 түхэриг, гахайн мяханда — 169,33 түхэриг, нэгэ центнер һүндэ—23,47 түхэриг, ноохондо — 460,45 түхэриг гаргашалаа. Энэнь түсэбөөр хараалһанда орходоо хэдэ дахин ехэ болоно. Тиимэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ тус совхоз 241 мянган түхэригэй гарза хэһэн байна.

Управлениин ажахынууд мал ажалһаа юундэ олзо доход олонгүй, гарзада ороно гээшэб? Адууһа малай ашаг шэмэнь үшөөл бага байна гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэхээр. Үнгэрөөшэ жэл управлениин нэгэшье совхоз һү һааха түсэбөө дүүргээгүй. Оймороой совхоз үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааха байгаад, арайхан гэжэ 1092 литр һааһан юм.

Мал ажалай продукциин өөрынь үные хямдаруулхын тула хүнгэн сэнтэй тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ шухала. Харин тиихэдэ эндэхи управлениин ажахынууд энэ шухалын шухала хэрэгтэ анхаралаа хүсэд хандуулнагүй, шэмэ ехэтэй кукуруза, саахарай свёкло, горох, бобы болон бэшэшье һайн ургамалнууд багаар таригдана, бага ургаса абтана, өөрынь үнэ дан ехэ. Жэшээлхэдэ, түсэбэй ёһоор силос болгогдохо нэгэ центнер ургамалда 0,74 түхэриг, сабшалангай центнер үбһэндэ 1,65 түхэриг, нэгэ центнер саахарай свёклодо 2,78 түхэриг гаргагдаха байгаад, тус тустань 1,29 түхэриг, 2,48 түхэриг, 3,02 түхэриг гаргагдаһан байна.

Нёдондо жэл управлениин ажахынууд малай тэжээл бэлдэхэ түсэбөө арайхан гэжэ 50 гаран процент дүүргэһэн юм. Тиимэһээ тэдэнэр элдэб тэжээл гүрэнһөө ехээр худалдан абаха баатай болоо. Ганса Кабанскын совхоз хэдэн зуугаад тонно концентрированна тэжээл худалдажа абаа. Тэрээнһээ боложо мал ажалай продукциин өөрынь үнэ хүндэрөө.

Малай һубайрһан, үхэһэн, гарзалһан ушар ниитын мал үсхэбэрилхэ, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха хэрэгтэ ехэ һаалта хэнэ. Нёдондо жэл управлениин колхоз, совхозууд 100 эхэ малһаа 80 тугал, 50 хурьга, нэгэ эмэ гахайһаа 15 поршоонхо абаһан юм. Жэлэй туршада 1082 толгой эбэртэ мал, 3390 толгой гахай, 61464 шубуун гарзалаа. Энээниiень мүнгэндэ тоолоходо, 217018 түхэриг болоно.

Мал ажал дээрэхи хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха гээшэ ажалай бүтээсэ дээшэлхэ, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха хэрэгтэ шиидхэхы удха шанартай. Хэды тиимэ байбашье һаань, управлениин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд энэ асуудалда гүйсэд анхарал хандуулнагүй. Тэрээнһээ боложо, нёдондо 150 мянган түхэригөөр абтаһан үнеэ һааха 47 түхеэрэлгэ управлениин ажахынуудта хэрэглэгдэнгүй хэбтэнэ. Ганса Оймороой совхоздо үнеэ оньһон аргаар һааха 11 түхеэрэлгэ ямаршье гүһа хүргэнгүй хэбтэнэ.

Хүдөө ажахын продуктнуудые гаргаша багатайгаар абахын тула мүнгэ зөөреэ нягта наряар тооложо, бодомжолжо гаргаха хэрэгтэй гээшэ. Тиин гэһээ, зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй мүнгэ гамгүйгөөр, хэрэгтэ хэрэггүй юумэндэ гаргажа үринэ. Нёдондо жэл Байгалай совхоз гүрэндэ продукци худалдажа олоһонһоо ехэ мүнгэ хүдэлмэришэдэйнгөө салин хүлһэндэ гаргаһан байна. Энэ совхоз жэлэй туршада 745,2 мянган түхэригэй продукци гүрэндэ худалдаа юм. Энээниiень хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэнь хубаабал, 775 түхэриг болоно. Тиихэдэ энэ үе соо салин хүлһэндэ 945 мянган түхэриг гаргагдаа гэхэ гү, али хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ 982 түхэриг үгтэһэн байна.

Эндэхи үйлэдбэриин управлениин, парткомой хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд, бүхы ажалшад хүдөө ажахын продуктнуудай өөрынь үные хямдаруулха талаар бии байгаа дутуу дунданууддаа сүм зайсуулхаар тодорхой хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Ц. СУБАНОВ.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной мартын 26.

Оролдосотой хурьга…

Ториин совхозой нүхэр Стряпутинай эхэ хонидой отарада түл һайнаар абтажа байна. Хонишодой ажалда саг зуура хамһалсахаар ерэһэн хурьгашад ехэ һайн туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээнь, 70 наһатай пенсионер Салих Ахмедшин хонидой түрэжэ эхилһэнһээ хойшо 125 хурьга нэгыешье гарзалуулангүй … Тиихэдэ үнд… тинья, Васил… 112 хурьга т… Морозовой о… шан Марфа … тадаа 163 х… гарзагүйгөөр … хонишодтоо …

Д. …

Уран һайханай харалгада олоороо хабаадалсаха

...тогтоhoop 40 ...ибо. Энэ үдэ- ...сэй культурын ...ажал хүдэл- ...эмхидхэ- ...шэнэ ...ажалтануу- ...Уран һай- ...харалга ...шанартай. ...стваада ажал- ...хабаадалса- ...гаргажа бай- ...лтурын яма- ...байһанай, мүн ...зургаануудай ...гэршэ ...болохо үгэхэ ...хүдэлмэри ту- ...хэлэбэл, ...зарим аймаа- ...уран ...хангалта- ...байнхай. ...министр ...Мухар-Шэбэ- ...Советэй гүйсэд- ...таһагые ...Белозеров тус ...Теэд юун ...аймаа- ...тухай ко- ...график табиг- ...орхигдошоhон ...33 коллектив ...700 ...арагагүй-

—Томодхогдоһон район. 30 гара мянган һунгагшадтай. Оройдоо 700 хүн харалгада хабаадалсаха юм гү? Советэй нэгэ гэшүүнэй иигэжэ гайхангяар дабтан асуухада:

—Тиимэ,—гээд нүхэр Белозеров харюусаба.

Теэд үнэхөөрөөшье үсөөн лэ байна даа. Энэнь нэн түрүүн эмхидхэлэй хүдэлмэриин һула байһанай элитэ гэршэ болоно.

Мухар-Шэбэрэй аймагта уран һайханай бүлгэмэй харалга мартын 13-һаа эхилэнхэй. Хонхолын Культурын байшангай (27-хүнтэй), Түгнын (37 хүн), Хүсөөтын хүдөөгэй клубуудай коллективүүд эгээл түрүүлжэ харалгада хабаадалсаа. Дээдэ-Мэргэнтын хүдөөгэй клубайхид «Эрхүүдэ болоһон ушарал» гэжэ зүжэг харуулаа.

Гэбэшье илангаяа хоорнуудай, дуушадай репертуарай муу байһаниинь элирүүлэгдээ. Республикын 40 жэлэй ойдо тусхай зорюулагдаһан шүлэг, дуунууд, зүжэгүүд тон хомор.

Мүн уран һайханай харалгада ехэ яаралтайгаар, ёһо тэдысэ бэлдэхэ баримтанууд үзэгдэнэ. Жэшээнь, Мухар-Шэбэр тосхонойхид миин лэ неделиин турша дотор бэлдээ болоод, сценэ дээрэ гарашоо. Үгышье һаа, хоёр жэлэй саада тээ тогтоогдоһон Бэшүүрэй хатар дуунай ансамблиие абаад үзэе. Тэрэнэй хоорынь мүнөө хүрэтэр хүтэлбэрилэгшэгүй байһаар. Хоор дуунуудайнь, хатар нааданайнь хоорондо удха маягай талаар ямаршье холбоо байхагүй. Хоортонь—булта шэмээшэг дуунууд, харин тиихэдэ хатарайнь бүлэгэйхид гансал молдаван, венгер хатарнуудые наададаг. Энэмнай иихэдээ ёһотой ансамбль боложо шаданагүй хаям. Һайн хүтэлбэрилэгшэгүй дээрэһээ ансамблиин хүдэлмэри иимэ тулюур зандаа байһаар.

Хүтэлбэрилжэ шадаха уладууд байбашье, ажалда хабаадуулагдаагүй.

Мухар-Шэбэрэй аймаг соо уран һайханай бүлгэмэй харалгада бэлэдхэл, тэрэниие үнгэргэлгэ гол түлэб ямар шалтагаан дээрэһээ иимэ хангалтагүй байнаб . гэхэдэ, 18 хүнһөө бүридэһэн аймагай комисси (толгойлогшонь—аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо) эмхидхэлэй хүдэлмэри тон муугаар ябуулаа. Мүн культурын таһаг (даагшань нүхэр Белозеров) эдэбхи үүсхэл багатайгаар хүдэлөө. Партийна болон комсомолой эмхинүүдшье иимэ политическэ ехэ удха шанартай хэрэгтэ ёһо тэдысэ хандаа.

Мухар-шэбэрэйхид уран һайханай бүлгэмэй харалгые үнгэргэхэтээ хамта хүдөөгэй ажалшадай культурна эрилтые һайжаруулха оролдолго гаргаагүй. Аймаг дотороо хэды полевой стануудай бии байһаниие нүхэр Белозеров огто мэдэбэгүй. Һанаагаа зободог һаа, тоо мэдээнь үни хада абаһан, график табиһан, агитбригада эмхидхэһэн байха һааб даа. Теэд. тиимэ юумэн тохёолдоогүй.

Дурсагдаһан аймагай нютаг нютагуудта уран һайханай бүлгэмэй харалгын бэлэдхэлдэ, тэрэниие үнгэргэлгэдэ бии байгаа дутагдалнуудые тон ойрын сагаар усадхаха тухайдаа нүхэр Белозеров найдуулаа. Харалгань аймаг дотор апрелиин 13-да түгэсхэгдэхөөр хараалагдана.

Р. Цыбиков.

...дир—
...утат

...дна заһабарил-
...удна хабсаргаг-
...Николай Ива-
...городской Сове-
...ар хэдэн жэл
...гагдана. Тэрэ
...ишэдэй бэрхэ
...аһанаа харуу-
...ань жэлһээ
...аа кварталда
...үүлэн дүүргэ-
...уялгата ажал-
...айнаар ханда-
...оммунис ажа-
...э зэргэдэ хүр-
...бүхы хүдэлмэ-
...ажаһуудалай
...ходоо шиид-

...Балданов.

Мухар-Шэбэрэй аймагай культурын таһагай анхаралда

Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин «Эрдэм» совхозой холын отара болон гүүртэнүүдтэ 400—500 хүнүүд ажаллажа байдаг. Тэдэнэй дунда 7—10 класс дүүргэһэн хүбүүд, басагад олон юм.

Гэбэшье, тэдэнэй культурно-ажаһуудалай эрилтые хангаха тушаа ямаршье анхарал хандуулагданагүй гээ һаа алдуу болохогүй. Тэндэ кино абаашажа харуулха, номуудые тарааха хүдэлмэри огто эмхидхэгдэнэгүй. Мүн Мухар-Шэбэрэй магазинһаа номшье абаашажа худалдаха арга бии ха юм даа. Теэд иимэ юумэн баһал хэгдэнэгүй.

Буряад дуунуудтай патефонно пластинкануудые абаашажа худалдабал бүри һайн бэлэй.

Совхозой центрһээ холо ажаһуугшадай эрилтые хангахын тула Мухар-Шэбэрэй аймагай культурын таһаг хэзээ хэмжээ абаха гээшэб?

■ **Д. Лопилов.**

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

▲ —Орлик тосхондо мүнөө электростанцинь хүдэлдэг болоо. Тэндэ ажаһуугшадые электрын гэрэлээр таһалгаряагүй хангахын тулада зохихо хэмжээн абтаа, — гэжэ Түнхэнэй аймагай Советэй гүй сэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Урбаев манда мэдээсэбэ.

▲ —Бэшүүрэй совхоздо мяха ехээр абаха арга бии аад, хүсэд хэрэглэгдэнэгүй гэһэн шүүмжэлэл тэндэхи зоотехник нүхэр Сахарова бэшэһэн байгаа. Тэрэ статья совхозой парткомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Абтаһан хэмжээнүүдые, тусхайлбал, тугалнуудта кисель буйлуулжа эдюулхын тула 200 центнер обёосой гурил таһалагдаа, тиихэдэ һайхан үбһэн иэмээгдээ. Бүхы гүүртэнүүд хэрэгтэй тугалшадаар, мал адуулагшадаар хүсэд хангагдаа гэжэ,— Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин парткомһоо манда бэшэбэ.

...хүрьһэнэй гэмтэхэ ябадалтай тэмсэхэ ...о-үйлэдбэриин конференци болохонь

...плексно научно- ...итудай, Буряа- ...Хүдөө ажахын ...абаха, бэлдэхэ ...газарай хүрь- ...хэсоюзна бүл- ...отделениин, ...Географическа ...адай филиалай ...рай хүрьһэнэй ...элһэндэ аб- ...тэмсэхэ зорил- ...лэдбэриин үр- ...мартын 26-һаа ...ан-Үдэ хотодо

...а удхатай асуу- ...гдаһан научно- ...нференцидэ Со- ...лон городуу- ...эжэлтэд, тэрэ ...й, Новосибир- ...скын, Эрхүүгэй, ...эд, хамтадаа ...аадаха юм.

...һэнэй уһанай, ...э дайрагдажа ...ы ехэ газарай ...ябадалтай ...нуудта зорюу- ...үргэн научна ...удха шанар, ...уд тухай хөө- ...ай комплекс- ...лхы институ- ...элхэ таһагай ...илэгшэ нүхэр

Иванов Анатолий Дорофеевичтэ хандабабди. Тиихэдэмнай Анатолий Дорофеевич иигэжэ хэлээ:

— Газарай хүрьһэнэй элдэб шалтагаанаар гэмтэхэ, газарай элһэндэ абтаха ябадалтай бодотоор тэмсэхын зорилгоор иимэ үргэн научна конференци Улаан-Үдэдэ түрүүшынхеэ зарлагдаба.

Юуб гэхэдэ, ямаршье холын бодомжогүйгөөр ой модо отолон һалгаха, эзэн бусаар газар нютагуудай ургамал хэрэглэхэ, гал түймэртэ дайрагдажа ой модоной, ургамалай шатажа үгы болохо, ой модогүй, ургамалгүй болошоһон хооһон газарта элһэнэй бии болошохо ушар тохёолдодог байна бшуу. Манай республикын байдалые хаража үзэбэл, бүхыдөө 700 мянган гектар газар элһэндэ абташанхай. Тэрэ тоодо 230 мянган гектарынь үнихэнэй элһэндэ абташаһан байха юм. Яаралтай хэмжээнүүдые абаагүй һаа, энэ 230 мянган гектар газарта тогтоһон элһэн саашадаа бүри ехэ газар эзэлхэдээ болохо. Мүн 300 мянган гектар хараанай хахалагдадаг газар, бэлшээри һалхинай хүсэндэ дайрагдажа, баһал ехээр гэмтэһэн, газарайнь хүрьһэн гантаһан, хахарһан байна бшуу. Энэ 700 мянган гектарай 7-нойнь нэгэ хубида тогтоһон элһэн улам улам ехэ газар эзэлжэ, саашаал нуража байдаг.

Манай республикада элһэнэй тогтоһон 1500 хэһэг газар бии. Тэрэ тоодо 600 гаранцинь ходо хиидэн зөөжэ байдаг болоно.

Сэлэнгэ мүрэниие, илангаяа Сүхэ мүрэниие, зубшажа байрлаһан 95 һуурин газар элһэндэ абтажа байна гэлтэй. Заһамал харгынуудай 60 гаран хэһэгүүд мүн лэ элһэндэ дарагдажа байна. Зарим газар нютагуудта ой модоной, ургамалай элдэб шалтагаанаар үгы хэгдэһэн, газарай хүрьһэнэй гэмтэжэ муудаһан дээрэһээ 6 нуур, 130-аад гаран гол горхонууд шэргэн хатажа, үгы боложо байнхай.

Уһанай хүсэндэ дайрагдажа, 80 мянган гектар тухай газар республикадамнай хэрэглэгдэхээ болинхой.

Тиимэһээ газарай хүрьһэнэй гэмтэхэ, газарай элһэндэ абтаха ябадалтай тэмсэхэ асуудалнуудта зорюулагдаһан энэ научна конференци бодото ехэ удха шанартай байха гээд научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Иванов онсолон тэмдэглэбэ.

Д. Чимитов.

★ ★

Түмэр зүйлнүүдые бүтээдэг Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад коммунис ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэеэ тэмсэнэ. Энэ заводой механическа цехэй Павел Михайлович Крюковэй хүтэлбэрилдэг бригада завод соогоо габьяата ажалаараа суурханхай. Зураг дээрэ (баруун гарһаа): бригадир П. М. Крюков, бригадын гэшүүд В. А. Сысоев, Н. С. Титов, Н. С. Багидаев гэгшэд ажаллахаһаа урда тээ.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

★ ★ ★

Арадай туһада, коммунизмын аша туһада

Москвагай уран мэргэжэлтэ интеллигенциин эдэбхитэдэй суглаануудһаа

Литература болон искусство бугэдэ арадай хэрэгэй — коммунизм байгуулгын таһаршатүй хуби болоно гэһэн ленинскэ һанал бодол эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ хүсэтэйгөөр батадхан гэршэлэгдэнэ.

КПСС-эй XXII съездын болон Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлгэдэ совет арадай бүхы хүсэлэл оролдолгые залан шэглүүлжэ байһан манай парти хадаа совет хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ соёл surталай хүдэлмэри, литература болон искусство угаа ехэ удха шанартай гэжэ тоолодог.

«Манай арадта дайшалхы революционно искусство хэрэгтэй. Совет литература болон искусство хадаа номунизм байгуулжа байһан агууехэ, баатарлиг үе сагые уран һайханай эли тодо образуудаар харуулха, манай ажабайдалда шэнэ, коммунис ёһоной харилсаануудай тогтоод, илажа байһыень зүбөөр харуулха үүргэтэй» гээд Н. С. Хрущев уран мэргэжэлтэ интеллигенцитэй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй Кремль соо уулзахада хэлээ һэн.

Литература, искусствын ажал ябуулагшадтай парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй түүхэтэ уулзалга, Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ, сэхэ рууһь һанамжануудаа мэдэлсэлгэ манай уран мэргэжэлтэ интеллигенциин, манай бүхы арадай зүгһөө ехээр һайшаан дэмжэгдээ. Советскэ уран мэргэжэлтэ интеллигенци хододоо арад болон партитаяа суг ябадаг байгаа, хододоо ябахашье, коммунизмын аша туһада зохёохо гээшэ тэдэнэй нэрэ хүндын нангин хэрэг болоно тэжэ энэ уулзалга үшөө дахин харуулаа.

Литература, искусствын ажал ябуулагшадай суглаанууд мүнөө орон дотор боложо байна. Эдэбхитэй уран зохёолшодой, кинематографиин болон театрнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, уран зураашадай, композиторнуудай суглаан Москвада мартын 18—21-дэ болоо.

Коммунизм байгуулжа байһан арадайнгаа үмэнэ совет уран зохёолшын харюусалга мүнөө хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ болонхой. Кремль соо болоһон уулзалгын үедэ тусгаар онсолон тэмдэглэгдэһэн энэ һанал бодол Москвагай эдэбхитэй уран зохёолшодой суглаан дээрэ дахяад хүсэтэйгөөр дуулдаба. Совет соёл культурые хүгжөөхэ тухай эсэшэ хусашагүй оролдолго гаргадагайнь түлөө партиин Центральна Комитедтэ, нүхэр Н. С. Хрущевто дуршэл ехэтэй зохёолшод, залуу литераторнууд халуун баясхалан хүргөө.

Уран зохёолшодой үмэнэ КПСС-эй ЦК-гай соёл сурталай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо А. В. Романов элидхэл хээ.

Кремльдэхи уулзалга дээрэ Н. С. Хрушевой хэлэһэн үгэ совет литература, искусствын мүнөө үе сагай хүгжэлтын гол шэглэлэлые тодорхойлһон партийна элитэ ехэ документ болоно гээд элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Совет литературын, гол үндэһэ һуури бологшо социалис реализмын арга методэй, искусствын партийна болон арадай шэнжэтэй байха ленинскэ гол ёһонуудай угаа ехэ бата бэхи хүсэн тухай А. Чаковский, Е. Книпович, Ю. Семенов, А. Сурков К. Финн болон бусад тэмдэглээ. Советскэ искусствада буржуазна үзэл бодолой нүлөөлэлгэдэ эсэргүүсэн эбсэшэгүй тэмсэл хэхэ шухала байһан тухай тусгаар онсолон тэмдэглэгдээ.

Хоёр үзэл бодолой — коммунис болон буржуазна үзэл бодолой эбсэжэ, зэргэ оршон байха тухай «теориие» мэдэргшэд коммунизмда эсэргүүсэхэ замда шэлжэн ороно гээшэ. Партиин энэ заабариие зүблөөндэ хабаадагшад ехээр дэмжээ.

Залуу уран зохёолшодые соёл сурталай — политическэ талаар хүмүүжүүлхэ, зохёохы союзуудай, литературна газетэ, журналнуудай редакцинуудай хүдэлмэри һайжаруулха асуудалнуудта үгэ хэлэгшэд ехэ анхарал хандуулаа. И. Эренбургын зохёолнууд дотор гараһан зарим алдуу эндүүнүүд хурсаар шүүмжэлэгдээ.

Москвагай уран зохёолшодой организациин правлениин болон парткомой хүдэлмэри горитойгоор шүүмжэлэгдэһэн байна.

Суглаан хадаа ленинскэ партиие тойрон совет уран зохёолшодой нягтаар жагсанги байһые, коммунизмын аша туһын тулада габьяа гаргахые уряалһан зохёолнуудые бэшэхэ гэжэ тэдэнэй эрмэлзэдэг байһые үшөө дахин харуулба.

Коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ театрай дүүргэхэ үүргэ тухай театрнуудай эдэбхитэй хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ абьяастай шанга хөөрэлдөөнүүд болоо. Искусствын партийна, арадай шэнжэтэй байха ленинскэ гол ёһонууд тухай КПСС-эй ЦК-гай соёл сурталай таһагые даагшын орлогшо А. Г. Егоров, артистнууд, режиссёрнууд, драматургнууд хэлэһэн байна. Манай үе сагай һүр жабхалангые болон баатаршалгые зүжэг нааданууд соо харуулха, мүнөөнэй хүнүүдые — коммунизм байгуулагшые алдаршуулха гээшэ театрай ажал ябуулагшадай хүндэтэй зорилго болоно.

Манай хүдэлмэриие эгээл иимээр сэгнэдэг байха хэрэгтэй гээд СССР-эй арадай артист С. Образцов, Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ театрай режиссёр О. Ремез болон бусад хэлээ.

Театрнуудай эдэбхитэй хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ СССР-эй культурын министр Е. Фурцева үгэ хэлээ.

Кинематографиин эдэбхитэй хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай соёл сурталай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо А. В. Романов элидхэл хээ. Искусствадахи ленинскэ гол ёһонуудта үнэн сэхэ байхыень зохёолшодые Коммунис парти һургадаг, совет соёл культурын хүгжэлтые гансахан лэ үнэн зүб замаар, арадта алба хэхэ замаар залан шэглүүлдэг гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглээ.

Кинематографида үзэгдэһэн зарим алдуутай шэглэлнүүд болон дутуунуудые партиин зүгһөө шүүмжэлэлгые бүрин зүбшөөхэ зуураа, үгэ хэлэгшэд тэдэ алдуу эндүүнүүдэй гараһан шалтагааниие шэнжэлһэн байна.

«Ильичэй застава» гэжэ фильмын авторнууд Г. Шпаликов, М. Хуциев тэдэнэй картиные партиин зүгһөө шууд сэхээр шүүмжэлһые тон зүб гэжэ мэдэрһэн байна.

Совет хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэнь партиин үнэн сэхэ туһалагша байха тухай Москвагай уран зураашадай зүблөөн дээрэ үгэ хэлэгшэд тогтоһон байна.

Кремль соо болоһон уулзалга тухай КПСС-эй ЦК-гай соёл сурталай таһагые даагшын орлогшо Д. А. Поликарпов хөөрөө. Социалис реализмын дайшалхы арга методые баримталдаг советскэ зураглан харуулгын искусствын гол замһаа хадууралгада юунэй туһалһан тухай скульптор Е. Белашова, уран зураашад Б. Неменский, Ф. Решетников, СССР-эй уран һайханай академиин президент В. Серов болон бусад хэлэһэн байна.

Соёл сурталай талаар эбсэн, зэргэ оршон байха «теори» хурсаар шүүмжэлэгдээ. Москвагай уран зураашадай организациин хүдэлмэриие һайжаруулха, П. Никоновэй, А. Древинэй, А. Гологовагай болон бусад зарим залуу уран зураашадай зохёолнуудта үзэгдэһэн манай искусствада харша үзэгдэлнүүдтэй тэмсэл шангадхаха талаар олон дурадхалнууд оруулагдаа.

Оюун бэлиг гээшэ арадай баялиг болоно гээд эдэбхитэй композиторнуудай зүблөөн дээрэ РСФСР-эй Композиторнуудай союзай нэгэдэхи секретарь Д. Шостакович хэлээ. Совет зохёолшо хадаа бүхы оюун бэлигээ арадтаа хүсэдөөр зорюулха, коммунис ерээдүйн хүниие хүмүүжүүлгэдэ партиин түрүүшын туһалагша байха ёһотой гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ. Манай зохёолнууд, искусство хадаа партийна, арадай шэнжэтэй байха зэргэтэй гэһэн ленинскэ гол ёһонуудые батаар баримталха зэргэтэй. Бидэнэр өөһэдынгөө ажалаар коммунизм байгуулха хэрэгтэ туһалха ёһотойбди.

КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь Н. Г. Егорычевой хэһэн элидхэл манай искусство тухай парти, правительствын эсэгэ ёһоной халуун оролдолго болоно гэжэ зүблөөн дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Хэндэшье ойлгогдохоор бэшэ, хэрэггүй «зохёолнуудые» байгуулдаг композитор-модернист А. Волконскиин зохёолнууд зүблөөн дээрэ шүүмжэлэгдээ.

Москвагай эдэбхитэй уран зохёолшодой, театрай болон кинематографиин хүдэлмэрилэгшэдэй, уран зураашадай болон композиторнуудай зүблөөн коммунис общество байгуулха хэрэгтэ уран мэргэжэлтэ интеллигенциин бүхы оюун бэлигээ, хүсэ шадалаа зорюулхые. социалис реализмын искусствын бүри ехээр хүгжөөхые нэгэн һаналтайгаар хүсэжэ байһыень харуулаа.

Зүблөөндэ хабаадагшад Коммунис партиин Центральна Комитедтэ бэшэгээр хандажа, парти болон арадай этигэл найдабариие харюулхабди, коммунизмын аша туһада зорюулагдаһан удха һайнтай зохёолнуудаар социалис искусствые баяжуулхабди гэжэ найтуулаа.

(ТАСС.

Халуун уулзалга

Үдэшын 7 саг боложо байба. Буряадай оперо, баледэй ордон соо хүн зон олон.

Мүнөө үдэшэ технологическа институдай студентнэр СССР-эй арадай артист Лхасаран Лодонович Линховоинтой уулзахань.

Буряадай габьяата артист Н. Маторин Лхасаран Лодоновичой ажабайдал, ажал ябуулга тобшохоноор хөөрэбэ. Нэрьемэ альга ташалган доро институдай түлөөлэгшэд нүхэр Линховоиниие амаршалба.

Һүүлээрнь оперо, баледэй артистнарай хүсөөр ехэ концерт харуулагдаба. Лхасаран Лодонович Линховоиной шабинар Николай Ян Вен-тун, Владимир Ян Чан-фан, Виктор Батуев, В. Измайлов гэгшэд оперонууд сооһоо ари болонород, совет композиторнуудай дуунуудые дуулана. Балерина Ольга Короткова «Хара хун шубуунай хатарые» уран шадамараар наадана. Мүн бэшэшье олон хатарнууд гүйсэдхэгдэжэ, бараниие баясуулба.

Һүүлэй һүүлдэ нүхэр Линховоин олон ари. дуу дуулаба. Илангаяа дүрбэн шабинартаяа хамта дуулаһан «Бухенвальдын дохёо» һүр жабхалантайгаар зэдэлжэ, хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэбэ.

В. Тулаев.

ТВОРЧЕСКО ХҮСЭНҮҮДЭЙ БАТА ЖАГСААЛ

Совет правительствын болон Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдтэй литература, искусствын ажал ябуулагшадай уулзалга манай орондо ёһото заншал болонхой. Тиигээдшье, энэ уулзалганууд ехэхэн удха шанартай, Эхэ ороноймнай идейнэ болон соёл болбосоролой ажабайдалда ехэхэн нүлөө үзүүлнэ. Манай парти уран зохёолшо, уран зурааша, композитор болон театр, киногой хүдэлмэрилэгшэдэй творчестводо ехэхэн анхарал хандуулна. Һаяхан болоһон уулзалга хадаа манай литература, театр, кино, хүгжэмые шэнэ шата тээшэ дабшуулха, социалис реализмые батадхаха зорилго табяа.

Литература болон искусствымнай хуби заяанда ёһотой партийна, ленинскэ анхарал хандуулһан үгэ Н. С. Хрущевой хэлэхэдэ, уулзалгада хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Энэ үгэ совет уран зохёолшо, уран зурааша, мүн бусад ажал ябуулагшадшье шэнэ һанаа бодол, мэдэрэл түрүүлээ.

Соёл сурталайнь шанар, уран һайханайнь шадабари—совет литература, искусствын агууехэ хүсэн.

Буржуазна үзэл суртал манай хүнүүдэй бодол ухаанда литература, искусствын зохёолнуудаар дамжан орожошье болохо. Энээнтэй тэмсэхэ манай зорилго. Заримдаа шэнэ түхэл маяг бэдэрэлгэнһээ уламжалан, соёл сурталай талаар зарим тэды хазагайралтанууд гарахаяа һанана.

Шэнэ маяг баримталан зуранабди гэлсэдэг абстракционистнууд үнэндөө хархис соёл сурталые хамгаална ха юм. Ажабайдалые ёһотоор харуулхын орондо уншагшын ухаан бодолые мохооруулжа, бодото зураглалһаа һанал бодолыень холодуулха гээшэ литература, искусствын хурса зэбсэгые хуряаһантай адли бшуу. **Би Парижда, мүн Европын болон Азиин городуудта ябахадаа, мүнөөнэй искусствын музейнүүдтэ орожо, абстракционистнуудай хүдэлмэри хараа һэм. Абстракционистнуудай эреэлһэн зурагууд хэнииешье һонирхуулнагүй, гансал хүнэй дура гутаана. Шэнэ юумэ хэнэбди гэгшэд үнэн дээрээ буржуазна соёл суртал баримталжа, искусствада хархис үзэл бодол нэбтэрүүлнэ. Тэдэнэй зохёолнууд хүнэй һанал бодол балартуулжа, хүн түрэлтэниие харюусалгата уялгаһаань холодуулхые һэдэнэ бшуу.**

А. С. Пушкинай, Л. Н. Толстойн, Ф. Достоевскиин, Чеховэй, Горькиин болон манай совет уран зохёолшодой удха түгэлдэр зохёолнуудые һанаад үзэе. Тэдээн соо гүнзэгы бодол, гүнзэгы мэдэрэл хододоо байдаг.

Түрүү уг заншалаа дахаха гээшэ манай уялга. Совет драматурги, театршье өөрынгөө алдарта уг заншалтай. Максим Горький, Константин Тренев, Борис Ромашов, Николай Погодин, Александр Афиногенов, Борис Лавренев бидэндэ үнэтэй зохёолнуудые орхёо. Аха үеын зохёолшодой һуури табиһан социалис реализмын уг заншалые совет драматургнуудай отряд саашань үргэлжэлүүлжэ, хүгжөөжэ байна гэхэдэ алдуу болохогүй. Совет уран зохёолшод, элдэб творческо мэргэжэлтэд социалис реализмын ёһото литература эршэмтэйгээр байгуулаа, байгуулнашье.

Бүгэдэ арадай хэрэгтэ эрхимээр алба хэжэ, манай бүхы творческо хүсэнүүд нэгэдэнэ. Тиигэжэ байхадань, совет искусствада уг заншалай тала баригшад шэнэ шэнэ зохёолнуудта харгы үгэнэгүй гэхэ мэтээр Баруун Европодо хардан хэлсэдэг байна.

Үгы даа, манай парти шэнэ юумые дэмжэдэг, дэмжэнэшье, дэмжэхэшье. Бидэ, совет уран зохёолшод, ленинизмын, революциин уг зорилгодо үнэн сэхэбди, энэмнайл уг заншалнай ха юм. Тиимэ даа, иимэл уг заншалтайбди, энэ уг заншалаа хубилгахагүйбди.

Н. С. Хрущевой, Л. Ф. Ильичевой, мүн уулзалгада хабаадагшадай үгэнүүд соо манай орондохи уран һайханай творчествын эрхэ сүлөө тухай эли тодоор хэлэгдээ. Творчествын эрхэ сүлөө гээшые коммунизмын түлөө тэмсэлэй эрхэ сүлөө мүн гэжэ бидэ ойлгонобди.

Манай ажабайдалые ямараар, хайшан гэжэ харуулхаб гэһэн асуудал уулзалга дээрэ табигдаһан асуудалнуудай шухалань байгаа. Ажабайдалай харьялма эршэ, тэрэнэй эгээл һайн талануудыень харуулха уялгатайбди гэжэ бидэ, литература, искусствын ажал ябуулагшад, ойлгонобди.

Бидэ ажабайдалые гансал үлүү гарама гоё һайханаар зураглаха ёһотой бэшэбди. Уран зохёолшо гээшэ өөрынгөө бэлиг шадабариин эршэ хүсөөр ажабайдалдамнай байгаа дутуу дундануудые хайра гамгүй шүүмжэлхэ зэргэтэй. Хэды тиибэшье, манай творчествын эшэ үндэһэн хадаа ходоо һайн байгаа, байхашье. Критическэ реализмын түлөөлэгшэд, манай класситууд тэрэ үнгэрһэн үеын барга харанхы байдалые харуулхадаа, хүнэй этигэл һанаанай унтаршахагүйе магтан дууладаг һэн. Эгээл тиихэдээ авторай өөрынь бодол һанал ехэ удха шанартай. Хэрбээ уран зохёолшо гансал юрын буулгагша бэшэ, харин эдэбхитэй эрэлхэг сэрэгшэ шэнгеэр тэмсээ һаа, бүхы арадай аша туһада, эрилтэдэ таарамаар геройнуудай шэнжэ, хуби заяае гартажа, харуулжа шадаха.

Манай үе саг—коммунизм байгуулжа байһан совет хүнэй ууҗам дэлгэр сэдьхэл бодолой саг. Мүнөөдэр минииишье һанахада, бидэнэй бэшэһэн номууд соо совет хүнүүд бүхы дэлхэйн ажалшадай омогорхол болохоор байха зэргэтэй.

Афанасий Салынский,
СССР-эй уран зохёолшодой Союзай управлениин секретарь.

(АПН).

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1963 оной мартын 26.

Хүдөөгэй эд хэрэглэгшэдэй эрилтые үдэр бүри хангаха

Һаяхан Хэжэнгын сельпогой 100 шахуу пайщигуудай хабаадалгатай хамтын суглаан боложо, 1962 оной худалдаа наймаанай дүүргэлтын дүнгөөр сельпогой түрүүлэгшэ В. А. Тарабукин элидхэбэ. 1962 он соо манай сельпогой зарим магазинууд муу бэшээр хүдэлһэн байна. Түрүү наймаашад Б. Жамсаранов 101 процент, Ц. Будаева 115 процент, О. Т. Тарабукина 119 процент, М. Бочкина 105 процентээр наймаанайнгаа жэлэй түсэб дүүргээ. Тиихэдэ эдэ нүхэд арад зонтоёо нягта холбоотой, худалдан абагшадай эрилтые дүүргэхэ гэжэ ходолоо оролдодог хүнүүд юм гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Наймаалагшад Ц. Д. Намдаков, О. Дугарцыренова, Ц. Цыбикжапова гэгшэдэй даадаг магазинууд наймаанайнгаа жэлэй түсэбые арай гэжэ 60—70 процент дүүргээ. Тиихэдэ зарим наймаалагшадай — Дашидондокова Д. (хозмаг), Дугарцыренова О. (Хүхэ-Добо), Дамбаева Ц. (Ушхайта) гэгшэдэй даадаг магазинууд саг соогоо нээгдэдэггүй, ходо хаалтатай байдаг. Хэрбээ эдэ магазинууд булта һайнаар хүдэлдэг байгаа һаа ажал хүдэлмэримнай бүрил урагшатай байха байгаа бшуу гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Арад зондо шухала хэрэгтэй эд бараан манай магазинуудаар бии юм. Тиигэбэшье, колбаса, загаһан, маргарин болон элдэб тоһо, өөхэнэй зүйлнүүдые манай Буркоопсоюз тон багаар үгэдэг гэжэ нэмээн хэлэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Д. Батуев богонихоноор аад, тодохоноор элидхэхэ зуураа, 1962 он соо манай сельпогой бүхы магазинуудаар шалгалта хэгдэжэ, энээнһээ урда культмагай наймаалагша байһан Ж. Антоновагай гэмээр 390 түхэригэй дуталта болоһониие дары түлүүлжэ, хэмжээ абтанхай, бэшэ үрилтэ, дуталта болоогүй гэжэ хэлэбэ.

Һүүлээрнь үгэ хэлэһэн — Хэжэнгын 11 жэлэй дунда һургуулиин директор Д. Баяртуев: «манай һургуулида хамта 1000 гаран һурагшад һурана, теэд һургуулиимнай буфэдтэ конфет, саахар хоёрһоо бэшэ юумэ байдаггүй. Сагаан талхаар бариһан юумэнүүд асарагдаха, халуун эдеэн эмхидхэгдэхэ аад лэ, хүсэндээ орожо шадаагүй. Тиихэдэ, һурагшадай үмдэхэ формо хубсаһан, галстугууд, шүдэнэй щетко гэхэ мэтын тон шухала зүйлнүүд үгы байдаг» гэжэ тэмдэглэбэ. Гадна манай магазинда элдэб хэрэгтэй методическа болон уран һайханай номууд яһала ерэдэг аад лэ, хүндэ харгададаггүй, мэдэгдэдэгшьегүй байдаг. Эндэ тусагаар мэргэжэлтэй хүнүүдые наймаалагшаар табибал һайн байгаа гэжэ мэдүүлбэ. Удаань үгэ хэлэһэн совхозой малшан А. Дашиев, хүдэлмэришэд Д. Улзуев, И. Казазаев гэгшэд ба бусад: «сельпогой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ Тарабукин В. А. үнгэрэгшэ жэлдэ муу бэшээр ажаллаа, арад зонтоёо холбоо барисаатай байгаа, илангаяа холын малшадай эрилтые дүүргэхэ гэжэ оролдодог» гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, шухала хэрэгтэй эд бараагаар үшөөл гүйсэд хангажа шадаагүй гэжэ тэмдэглэбэ. Мотоцикл, юумэ угаадаг машина, электро утюг гэхэ мэтэ тон үсөөнөөр ерэдэг гэжэ шүүмжэлбэ. Хэжэнгын сельпо хадаа аймаг соогоо эгээл ехэ, хамта 49 элдэб точконуудтай, тэрэ тоодо наймаалагшагүй 12 магазинуудые холын мал ажалай фермэнүүд дээрэ эмхидхэнхэй. 5 нүүдэл наймаан, 1 автолавка, бусадынь эд бараанай болон эдеэ хоолой элдэб магазинууд юм. Теэд иимэ ехэ хүсэн бии байгаад, 1962 оной жэлэй худалдаа наймаанай түсэб арай гэжэ 90,2 процент дүүргэгдээ. Мүн элдэб бэлэдхэлээр түсэбөө 138 процент дүүргэһэн байна. Гэбэшье тон бэлээр дүүрэхэ — яһан, бүдэй үртэһэн, саарһан гэхэ мэтээр оройдоо 60—70 процентдэ хүрэһэн байна. Сельпогой бэлэдхэлэй таһагые даагша Р. Иванов энээн тушаа һаналаа багаар табиба гэжэ суглаанда хабаадагшад шүүмжэлээ.

Мүн ажахын талаар түрүүлэгшын орлогшо А. Князевай хүдэлмэриие һулабтар гэжэ тэмдэглэмээр. Юуб гэхэдэ, Хэжэнгын центртэхи столово жэлэйнгээ түсэбые 117 процент дүүргэбэшье, арад зониие амтан эдеэгээр хангаха уялгаяа муугаар дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, шанаһан эдеэниинь шанар муутайһаа гадна, нютаг соогоо байһан эдеэ хоолоо болбосоруулжа, буйлуулжа шадаагүй; шараһан загаһан, сагаан талхаар бариһан элдэб булочканууд, пирогууд, зөөхэй, бууза гэхэ мэтын блюдэнүүд тон хомор гү, али үгышье байдаг.

Дурсагдаһан бүхы зүйлнүүдые хараадаа абажа мүнөө жэлдэ бүри һайнаар ажаллаха бээ гэжэ наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ найдагдана. Хэжэнгын сельпогой 1962 оной бүхы хүдэлмэриие суглаанда хабаадагшад дунда зэргэ гэжэ тэмдэглээд, 1963 он дотор бүри ехэ амжалта туйлажа, арад зоной эрилтые гүйсэдөөр хангажа, зонтоёо хамта хүдэлхэ тухай дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

Суглаанай һүүлээр «Зунай амаралтын үе» гэжэ гоё һайхан кино харуулагдаба.

П. Содбоев.

Аха нютагта

ҺУРАГШАД ТҮЛЕЭ БЭЛДЭНЭ

Орлигой дунда һургуулиин һурагшад түрэл һургуулиингаа 1963—1964 онуудай һуралсалай жэлдэ түлихэ түлеэ бэлэдхэжэ эхилээ. Түрүүшын амаралтада 60—70 кубическа метр түлеэн бэлдэгдэбэ.

ҺУРАГШАДАЙ ХИНАЛТЫН БҮЛЭГ БАЙГУУЛАГДАБА

Эндэхи һургуулида һурагшадай хиналтын бүлэг байгуулагдаба. Тэрэнь «һурагшадай фонарь» гэһэн нэрэтэй. Гадна энэ бүлэг «Хамуур» гэһэн нэрэтэй ханын газетэ гаргажа эхилээ. Ханын газетэ 10 хоногто нэгэ дахин гаргагдажа, бүхы дутуу дунданууд шүүмжэлэгдэхэ юм.

УРАН ҺАЙХАНАЙ БҮЛГЭМҮҮДТЭ

Байгша һарын һүүл багаар Ахын уран һайханай бүлгэмүүдэй нааданай харалга болохо юм. Энээндэ бэлэдхэл Аха нютагай бүхы колхозуудаар, Орлик тосхонойшье бүлгэмүүдээр ябуулагдажа эхилээ.

Дунда һургуулиин уран һайханай бүлгэм энэ харалгада бэлдэнэ. Программадань ород, буряад дуунууд, арадуудай хатарнууд оруулагдаа.

В. ГАЛСАНОВ.

Кубатай һанал нэгэдэл конгрессые амаршална

Кубатай һанал нэгэдэлгын Латиноамериканска конгресс мартын 28-да Рио-де-Жанейрэ городто нээгдэхэнь. Манай бүмбэрсэг дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд тус конгрессые ехээр дэмжэнэ. Совет ороной культурын ажал ябуулагшад, ниитын ажал ябуулагшад телеграммануудые эльгээжэ, амаршалга хүргэжэ конгрессэй хүдэлмэридэ амжалта туйлахыень үнэн зүрхэнһөө хүсэхэ зуураа, Кубые хамгаалха агууехэ хуралай зарлагдахаа байһые һайшаана.

СССР-эй арадай артист, композитор **Арам Хачатурян:**

—Кубатай һанал нэгэдэлгын латиноамериканска конгрессые бүхы сээжэ зүрхэнһөө амаршалнаб. Бүхы дэлхэйн һайн һайхан бодолто хүнүүд конгрессэй хүдэлмэридэ һанаа сэдьхэлээрээ хабаадалсахал. Минии бүхы һанал бодол конгрессэй делегадуудта хүрэжэ ошохол. Танай хурал амжалтатайгаар хүдэлхэ гэжэ этигэнэб.

Уран зохёолшо **Николай Грибачев:**

Кубын эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэл Латиин Америкын бүхы оронуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө, арадуудай хоорондын эб найрамдалай түлөө тэмсэл мүн болоно. Хүдэлмэридөө амжалта туйлахыень конгрессто үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб.

Драматург, Эб найрамдал хамгаалха со
гэшүүн Георг
Кубын сүлө
ябаха, Эхэ
эзэниинь, өөр
галые зох
баатарлиг ар
ха зол хуби
зохёолшодо, т
Кубада тохё
аюулые ха
зайсуулая! А
хан үүргээ
ехэ амжалта
Куба эрхэ сү
оршохол! гэһэ
дэтэ ханинар,
грессдэ хабаа
Америкын ур
соёл культуры
лагшадта, та
һайн һайхан
нүүдтэ би зор

СПОРТ

БАРИЛДААН ЭХИЛБЭ

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр классическа барилдаагаар Алас Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдөө. Энэ мүрысөөн гурбан үдэрэй туршада үргэлжэлхэ хараатай. Спортдо дуратайшуул түрүүшын үдэр гүрэнэй ород драмын театр соо сугларaa. Үдэшын зургаан часта барилдаашадай жагсаал боложо, мүрысөөнэй главна судьягай орлогшо Фурунжиев РСФСР-эй арадуудай зунай гурбадахи спартакиадада зорюулагдаһан мүрысөөндэ Сахалин, Камчатка, Магадан, Амур, Шэтын областьнуудай, Примори, Хабаровскын хизаарнуудай, Яхадай, Буряадай АССР-нүүдэй бүхэшүүл сугларaa гэжэ Буряадай АССР-эй спортын бүлгэм болон организацинуудай союзай соведэй түрүүлэгшэ нүхэр М. Г. Калаганскида элидхэнэ.

—Ехэ мүрысөөнэй эхилһэнтэй дашарамдуулан таанадые амаршалаад, амжалта туйлажа, барилдаанай гоё һайхан техникэ харуулхыетнай хүсэнэб—гэжэ нүхэр Калаганский юрөөгөөд, мүрысөө үнгэргэлсэхөөр ерэһэн Россин Федерациин түлөөлэгшэ В. И. Анисимовта үгэ үгэнэ.

— Зонын мүрысөө үнгэргэхөөр сугларһан таанадай нэрэ дээрэ республикын союзай соведһээ амаршалгын телеграмма ерэнхэй,—гэжэ тэрэ хэлээд, телеграммаяа уншажа үгэнэ.

—РСФСР-эй чемпион, спортын мастер Эдуард Никифоровтэ мүрэсөөнэй туг үргэхыень дурадхагдана —гэжэ хэлэхэтэйнь зэргэ, Советскэ Союзай Гимн һүр жабхалантайгаар зэдэлнэ.

Эдэнэй удаа барилдаашад шэгнүүр шэгнүүрээрээ ковер дээрэ гаража барилдана. Үдэшын барилдаанай эхилхэһээ урид, үдэрэй 11 часһаа мүрысөөн эхилһэн байгаа. Түрүүшын ээлжээндэ хамтадаа 60 бүхэшүүл хоорондоо барилдажа классическа барилдаанай сэбэр техникэ харуулжа, сугларагшадаа баясуулна. Эдэнэрэй дундаһаа хүнгэншэг бэетэйшүүл
ерэһэн спортын
ков, Хабаровскы
лэ спортын маст
гэн бэетэйшүүл
чемпион Никифо
сэрэгэй флодой
дунда зэргын бэе
Вайс, Владивосто
тер Мокроносов,
лэй дундаһаа В
ровск городуудай
спортын мастер
рамов, Сахалина
тов гэгшэд гоё
гээр барилдажа,
тоггоонгүй шүүж

Барилдаашан б
той болоо һаа, м
хабаадалсаха эрх
Түрүүшын ээ
зэргэ хоёрдохи
Хүнгэншэг бэет
тын түлөөлэгшэ
хаягдажа, са
хабаадалсаха эрх
барилдаашад А
чатка), Сун (Вл
(Улаан-Үдэ), Ш
Интигринов (Ул
мастер Корсаков
(Яхад), Сун (Ам
дан) гэгшэд саа
хэгүй болонхой.

Мүрысөөн
үргэлжэлүүлэгдэ

ЗУРАГ ДЭ
тэйшүүл спор
форов (Влад
(Хабаровск) г
жа байһан үе.
нүгөөдэеэ ди
Л. ХАЙДУ

Зургаадахи һуури...

Манай ороной Алас дурна зүгэй Магаданай, Камчаткын, Яхадай, Сахалинай, Примориин, Хабаровскын, Шэтын, Амурай болон Буряадай эгээл бэрхэ спортсменүүд—столой теннисээр наадагшад Шэтэ хотодо сугларжа, РСФСР-эй арадуудай гурбадахи спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадлсаха эрхэ олохын түлөө эрид шангаар табан үдэрэй туршада тулалдаба.

Манай республикын командада нүхэд В. Плут, Ю. Данзанов, В. Дамбаев, Ц. Батуева, Н. Думнова гэгшэдһээ бүридэһэн байна. Зүгөөр манай Буряадай һургуулинуудай эгээл бэрхэ эдир спортсменүүд энэ мүрысөөндэ хабаадажа шадаагүй. Ушарынь тэдэнэр Россин Федерациин Гэгээрэлэй министерствын соносхоһон турнирай финалда хабаадаха эрхэ олоһон байшоо.

Тиигэбэшье манайхин хаба шадалаараа тулалдаба. Манай спортсмен Владмир Плут зонынгоо ханинууд соо эгээл һүртэйнь байшоо. Тэрэ хадаа өөһэд хоорондын нааданда аяар 17 илалта туйлаһан байха юм. Нэгэдэхи разрядай зэргэтэй 11 спортсменүүд Ю. Данзановта шүүгдэжэ, ехэ урмаа хухарһан гэхэ. Тиихэлэ В. Дамбаев зургаан илалта туйлаа бшуу. Эхэнэрнүүд сооһоо Ц. Батуева һайнаар наадажа, найман илалта туйлаба. Н. Думнова бирагүйхэнөөр мүрысөөгөө үнгэргөө, тиигэжэ командадаа орой гансахан очко «бэлэглэбэ».

Табан үдэр соо болоһон мүрысөөнэй дүн гаргахадань Хабаровска хизаарайхид нэгэдэхи, сахалинайхид хоёрдохи, Примориин спортсменүүд гурбадахи һууринуудые эзэлбэ. Тиихэдэ манай түлөөлэгшэд 6-дахи һуури эзэлхэ баатай болошоо.

А. Игумнов.

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

Совет космонавтнууд Бразилитай танилсана

РИО-де-ЖАНЕЙРЭ, мартын 22. (ТАСС). Хүндэтэйгөөр угтаһан Бразилитай Павел Попович, Андриян Николаев танилсаһаар. Тэдэнэр президентын ордон соо болоһон пресс-конференциин үедэ бразилиинхидтай түрүүшын холбоо барисаа байгуулаа. Гэбэшье мүнөө хоёрдохёо холбоо барисаа байгуулаабди гэжэ космонавтнууд тоолоно. Тэдэнэр замбуулинай дайда соогуур ниидэжэ ябахадаа Амазонкые, Сан-Пауло гэжэ промышленна городые, гоё һайхан Рио-де-Жанейрые элеэр илгаруулан харадаг байгаа. «Бидэнэр таанадые бага зэргээр мэдэнэбди, танилсахада ехэ аятай байна» гээд тэдэнэр республикын президент Жоао Гуларттай уулзахадаа хэлээ.

«Таанадай баатарлиг ниидэлгын хойноһоо бидэнэр анхаралтайгаар ажаглан харадаг, таанадай түлөө һанаагаа зободог байгаабди». «Тэндэ ямар уларилтай байгааб?» — гээд президент хэлээ. «Кабина соо угаа һайн уларилтай байгаа; тэрэниие бидэнэр өөһэдөө байгуулдаг байгаабди»,— гэжэ харюу үгтөө.

Халуунаар угтаһанайнь түлөө президентдэ Павел Попович, Андриян Николаев баясхалан хүргөө. «Сан-Паулада, манай орон дотор хаа хаанагүй таанадые мүн лэ иимээр угтаха гэжэ би этигэнэб» гээд Жоао Гуларт онсолон тэмдэглээ.

Бразилиин томо город бологшо Сан-Паулада совет космонавтнуудай мүнөөдэр ерэхэдэнь олон түмэн хүн тэдэниие угтаа. Космонавтнуудтай тэрэ үдэртэнь Сан-Пауло штадай губернатор уулзаһан байна. Павел Попович, Андриян Николаев Сан-Паулада недели тухай саг соо байха. Тусхайлбал, энэ городто нээгдэһэн «авиаци ба замбуулинай дайда» гэжэ выставкые хараха байна.

ХОЁР АНДРИЯНУУД УУЛЗАБА

РИО-де-ЖАНЕЙРЭ, мартын 22. (ТАСС). Манай космонавтнуудай байһан «Националь» гэжэ гостиницада энэ үглөөтүүр тон эртэ Бразилиин залуу бүлэ ерэжэ Андриян Николаевые һурагшалаа.

«Хэн тэрээнтэй уулзахые хүсэнэб?»,—гээд гостиницын хүдэлмэрилэгшэ һонирхобо.

«Нэрэтэ, Андриян Николаев»,—гэжэ тэрэ залуу хүниинь түбшэнөөр харюусаа.

Зүб дуулаһанаа этигэжэ ядаһан гостиницын хүдэлмэрилэгшэ дахяад асууба. Теэд зүб дуулаһан байгаа бшуу. Бразилиин шахтер Антонио Адальберто Дос Сантосай бүлэдэ табан һарын урда тээ хүбүүн түрэһэн юм. Совет космонавтнуудай габьяагаар һонирхон баясаһан эхэ эсэгэ хоёрынь хүбүүндээ марганагүйгөөр космонавтнуудай нэгэнэй нэрэ үгэһэн байгаа.

Бразилиин эдэ залуу хүнүүд бишыхан Андриян Николаев Дос Сантосые гар дээрээ тэбэрэн байжа, мүнөөдэр космонавтнуудтай улзаа. Нэрэтэнэр танилсаа. Дурасхаал болгон фото зурагаа абхуулаа, ехэнь дурасхаалта бэлэг үгөө, багань золтой баяртайгаар миһэрэн харюусаа.

Англиин колони бологшо Кениин Найроби гэжэ түбэй городто эдэ зурагууд буулгагдаһан байгаа. Дээдэ таладань африкынхидай ажаһуудаг отог балгааһанууд; доодо таладань европынхидай ажаһуудаг квартал. Оронойнгоо бэеэ даанхай байдалай түлөө Кениин арад тэмсэжэ байдаг. Колониализмын хойшолонгуудые зайсуулхын, отог балгааһануудһаа хахасахын тулада кениинхид бэеэ даанхай байдал дайшалан абаһанайнгаа һүүлээр нилээд ехээр ажаллаха болохо. АП-нэй—ТАСС-ай фото.

„Лумумбые алалга— америкын тагнуулай гараар хэгдэһэн үйлэ хэрэг мүн

НЬЮ-ЙОРК, мартын 23. (ТАСС). Контын Республикын премьер-министр байһан Патрис Лумумбын алуулһанай түлөө США-гай тагнуулай түбэй управлени хүсэд харюусалгатай гэжэ Ганын «Ивнинг ньюус» газетэ бэшэнэ гээд ЮПИ агентствын корреспондент Аккраһаа мэдээсэнэ. «Лумумбын алагдаһан ушарай ЦРУ-гай үүсхэлээр хэгдэһэн үйлэ хэрэг байһаниинь сохомтой» гээд газетэ мэдүүлнэ. ЦРУ-гай агентнүүдэй харата муухай ябуулга хэжэ байһанһаа уламжалан һэримжэтэй байхыень Африкын арадуудые «Ивнинги ньюс» уряална. Тус агентурын гэмтэ хэрэг хэдэг байһые баруун оронуудайшье хэблэл мэдэрдэг байха юм.

Франциин правительство ядерна туршалга үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй

ПАРИЖ, мартын 23. (ТАСС). Франци Сахарада гү, али ондоо газарта ядерна зэбсэг туршалгые үргэлжэлүүлхэ гээд ороной хэдэ хэдэн сэрэгэй округуудаар шалгалта хэхын тулада зяншалжа ябаһан Франциин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Месмер Лиондо мэдүүлһэн байна. Эдэ туршалганууд «хэндэшье аюул тохёолдуулхагүй» гэһэн хэбэртэйгээр министр баталан хэлээ. Теэд, Франциин газар дэрэ бэшэ, харин бусад оронуудай газар дээрэ атомна бомбонуудые тэһэлбэл дээрэтэхэ гэжэ Франциин правительствын тоолодог байһые тэрэ тайлбарилаагүй.

Дэлхэйн олониитын буруушаалгануудые, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха шухала байһые Франциин правительство оройдоошье хэрэгсээнэгүй гэжэ Месмерэй мэдүүлгэ харуулна.

Сириин „Революционно командованиин национальна соведэй"шиидхэзэри

КАИР, мартын 24. (ТАСС). Сириин «Революционно командованиин национальна совет» энэ соведэй түрүүлэгшээр Сириин армиин главна командовалагша генерал Луэй Атаси гэгшые үсэгэлдэр томилоо гээд МЕН агентствын корреспондент Дамаскаһаа мэдээсэнэ.

«Революционно командованиин национальна соведэй» хуули гаргаха үүргые тодорхойлһон декрет үсэгэлдэр мүн лэ толилогдоо. Энэ декредэй ёһоор бүхы хуулинууд «Революционно командованиин национальна соведэй» гэшүүдэй диилэнхы олонхиин һайшааһанай һүүлээр, тус соведэй гар табилгатайгаар гаргагдаха зэргэтэй. Правительствые байгуулха гээшэ энэ соведэй уялгада мүн лэ оролсоно.

Гватемалын партизанууд тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр

ЛОНДОН, мартын 24. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор Гватемалын зүүн-хойто хубида партизанудай болон правительствын сэрэгүүдэй хоорондо тулалдаанууд болоһон байна. Эдэ районуудтахи телефонно болон телеграфна утаһа шэжэмүүд таһа отологдоһон байгаа.

Һайн үүсхэл

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи отделениин коммунист нүхэр Д. Рампиловай залуу мал түлжөөхэ гүүртын коллективээрхин февраль һарада яһала һайн хүдэлжэ гараа. Харууһалжа байһан бүхы малайнгаа амидын шэгнүүрые 14 центнерээр нэмээгээ һэн. Теэд энэ амжалтаараа һанаагаа амарангүй, бүри һайн үрэ дүн туйлаха гэжэ тус гүүртээрхин шиидэнхэй. Тиигэжэ Буряадайнгаа республикын 40 жэлэй ойн һайндэрые эрхим амжалтаар угтаха, даажа ябаһан малнуудаа тарганаар түлжүүлхэ гэһэн эрмэлзэлтэйгээр ажалай вахтада жагсабад.

Д. Бадмажапов.

ЭЛДЭБ ҺОН

ЭХИР ХҮБҮҮН

Сердовско үйлэдбэриин управлениин (Пензинскэ область) «Пяшинский» гэжэ совхозой хүдэлмэришэд Григорий Константинович болон Александра Михайловна Романовтан найман хүбүүтэй, гурбан басагатай юм.

Һаяхан Александра Михайловна Андрюша, Ванюша гэжэ хоёр эхир хүбүүдые түрөө. Мүнөө Романовтан арбан гурбан үхибүүтэй болоо.

ХҮСЭТЭЙ ТОМО ХҮБҮҮН

Витя һаяхан найма наһа гүйсөө. Тэрэ Одесскэ областиин Казачий гэжэ тосхондохи колхоздо ажаһуудаг, хоёрдохи класста һайнаар һурадаг.

Энэ хүбүүн үзэгдөөгүй хүдэр томо бэетэй юм. Үндэрынь 148 сантиметр болодог, 70 килограмм шэгнүүртэй. 40-дэхи размерэй гутал үмдэдэг. Витя угаа ехэ хүсэтэй. Табатай байхадаа «Беларусь» тракторай мөөрые һаадгүйгөөр качалдаг байгаа. Мүнөө тракторист эсэгэтээ хамта дүрбэн пүүдэй гагнууриин аппарат үргэлсөөд ябадаг.

— Һайн туһалагша ургажа байна — гэжэ Витиин эсэгэ Николай Сидорович Погребняк хэлэдэг.

«ҮЛҮҮСЭ ДАБҺАЛХА»

Бүри урдань Россида эдеэ хоолоо дабһалангүй шанаад, столдо һууһан хойноо дабһалдаг байгаа. Тиихэдэ дабһан ехэ үнэтэй продукт гэжэ тоологдодог байгаа. Дабһа холын газарһаа асардаг байһан юм. Дабһа асаржа наймаалагшадта налог ашагдадаг байгаа. Дабһатай амһартаяа эзэниинь хажуудаа барижа байгаад, эдеэ хоолые өөрөө дабһалдаг, ехээр хүндэлдэг хүнүүдтэ дабһа ехээр үбэнүүлдэг байгаа бшуу. Айлшандаа һаймһархые оролдон, эдеэ хоолыень «үлүүсэ дабһалха» ушаршье тохёолдодог байгаа. Тиимэһээ үлүүсэ ехээр оролдолгые «үлүүсэ дабһалха» гэжэ хэлэдэг заншал мүнөө хүрэтэрөө үлэһэн байна.

Эзэнһээ холо һууһан жиирэй айлшадта дабһан хүртэншьегүй үлэжэ болодог байгаа бшуу. Тиимэһээ муугаар угтагдаһанаа «дабһалаагүй хоол залгяад» бусаабди гэжэ хэлсэдэг ха юм.

УХААНС
Энэ ушар Фран
доһон байгаа.
абаашажа хонид
хонишон гэнтэ
байгаа. Хони ха
хой ехэ ухаансар
нидоо намнажа
гадэргээ ошожо
шэрэжэ ороһон
хадалиг газарай
хүн зон мэдээ
нохойнь гэрэйн
байхые хараһан
рэ дороо доктор

ЧАСАЙ
ХАБСАРГ
Киргизиин Ко
министерствын ф
босоруулдаг фа
ха таарамжатай
тээдэг болоо. Н
нуудһаа хабсарг
нуудынь дээдэ
тэрдэггүй бризе
досоогоо һэеыга
Энэ гэрэлтэй һа
шалатай, пеэша
газарһаа ондоо
тулада оройдоо
хэрэгтэй болодо
лаад, шэнэ га
оройдоол час х
болодог.

СААШАДАА
Краславска
ССР) «Большеви
гэдэхи тариан а
хозяик Петр Я
улам олон хурь
хыдаа барижа
рүүн нэгэ хурь
хурьга, гурбада
дүрбэдэхидөө
байха юм.
Мүнөө энэ хо
гэн дор гаргаба.
ды, түргэнөөр то
Хойто жэл х
гээшэб?
(Газетэ, журн

Манай адрес, телеф

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Л
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам.
ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной ж
—24-74, сельского хозяйства—47-59, советс
и культуры, литературы и искусства—34-05,
транспорта, информации—35-14, писем и раб
отдел переводов и корректорская—35-95, бу
Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Минис
Бурятской АССР.

Н000383.